

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ

Інститут екологічної економіки і менеджменту

Кафедра обліку і аудиту

Пояснювальна записка

до дипломної роботи бакалавра

на тему:

**«Облік і аудит касових операцій Сокальське дочірнє
лісогосподарське підприємство «Галсілля»»**

Виконала: студентка групи ОАСз-21
Спеціальності 071 “Облік і оподаткування”
Матрипула Г.Б.

Керівник к.е.н., доцент Мандрик В.О.

Рецензент к.е.н., доцент Гуль І.Г.
(прізвище та ініціали)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут екологічної економіки і менеджменту
Кафедра обліку і аудиту
Освітній ступінь бакалавр
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку і аудиту

І. М. Гарасим к.е.н., проф. Гарасим П.М.

«07» 07 2024 року

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Матрипула Галина Богданівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи « Облік і аудит касових операцій Сокальське дочірнє лісогосподарське підприємство «Галсільліс»

керівник роботи Мандрик Василь Олегович к.е.н., доц.
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «17» 03. 2024 р. №С-193.

2. Термін подання студентом роботи 14.06.24 р.

3. Вихідні дані до роботи Установчі документи Сокальське дочірнє лісогосподарське підприємство «Галсільліс», наказ про обікову політику, фінансова, статистична, податкова звітність підприємства за 2021-2023рр., облікові реєстри, навчально-методична література, нормативно-правова база.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Вступ. РОЗДІЛ 1. Теоретичні аспекти обліку і аудиту касових операцій. РОЗДІЛ 2. Оцінка стану фінансово-господарської діяльності та обліково-звітного процесу у Сокальське дочірнє лісогосподарське підприємство ЛПП «Галсільліс» РОЗДІЛ 3. Аудит касових операцій у Сокальське дочірнє лісогосподарське підприємство ЛПП «Галсільліс». Висновки і пропозиції.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) Лист 1 Основні показники фінансово-господарської діяльності Сокальського ДЛПП ЛПП «Галсільліс» за 2021-23 р. Лист 2 Загальний план проведення аудиту касових операцій Сокальське дочірнє лісогосподарське підприємство ЛПП «Галсільліс». Лист 3 Порядок проведення аудиту розрахунково-касових операцій. Лист 4 Етапи перевірки касових операцій. Лист 5 Програма аудиту касових операцій. Лист 6 Тест внутрішнього контролю касових операцій.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
X	X	X	X
X	X	X	X
X	X	X	X
X	X	X	X
X	X	X	X

7. Дата видачі завдання 08.03.2024 р.

Керівник роботи

(підпис)

Мандрик В.О.
(прізвище та ініціали)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи бакалавра	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вступ	08.03.2024р.- 10.03.2024р.	Виконано
2	Розділ 1. Теоретичні аспекти обліку і аудиту касових операцій.	11.03.2024р.- 22.03.2024р.	Виконано
3	Розділ 2. Оцінка стану фінансово-господарської діяльності та обліково-звітного процесу у Сокальське дочірнє лісогосподарське підприємство ЛПП "Галсільліс"	23.03.2024р.- 15.04.2024р.	Виконано
4	Розділ 3. Аудит касових операцій у Сокальське дочірнє лісогосподарське підприємство ЛПП "Галсільліс".	16.04.2024р.- 10.05.2021р.	Виконано
5	Висновки	11.05.2021р.- 14.06.2024р.	Виконано

Студентка

(підпис)

Матрипула Г.Б.
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Мандрик В.О.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Мета дипломної роботи бакалавра — ознайомитись з веденням обліку і аудиту касових операцій у Сокальське дочірнє лісогосподарське підприємство ЛГП “Галсілляліс” та розробити пропозиції з їх удосконалення.

Об’єктом дослідження є обліково-звітний процес та аудит у Сокальське дочірнє лісогосподарське підприємство ЛГП “Галсілляліс” за 2021-2023 роки.

Предметом дослідження дипломної роботи є облік і аудит касових операцій на підприємстві.

Основні завдання роботи полягають у дослідженні стану бухгалтерського обліку касових операцій та внутрішньому контролю здійснених касових операцій, підвищення ефективності діяльності Сокальське дочірнє лісогосподарське підприємство ЛГП “Галсілляліс”

Дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, списку використаної літератури та додатків.

Ключові слова: готівка, облік, аудит, касові операції, оборотні активи.

Сторінок – 79 , рисунків – 8, таблиць – 17, використаних джерел – 47 .

ANNOTATION

The purpose of the bachelor diploma work is familiar with accounting and auditing cash transactions, audit at Sokal's'ke dochirnye lisohospodars'ke pidpryyemstvo LHP “Halsil'lis”, and develop proposals for their improvement.

The research object is the accounting and reporting process and audit at Sokal's'ke dochirnye lisohospodars'ke pidpryyemstvo LHP «Halsil'lis» for the period 2021-2023 years.

The research subject of diploma work is accounting and audit of cash transactions in the enterprise.

Basic objectives of the work is researching accounting status for cash transactions, internal control of cash transactions, increasing the efficiency of Sokal's'ke dochirnye lisohospodars'ke pidpryyemstvo LHP “Halsil'lis”.

Diploma work consists of the introduction, three chapters, conclusions and recommendations, a list of used literary sources and applications.

Keywords: cash, accounting, audit, cash transactions, current assets.

Pages – 79, pictures – 8, tables – 17, used literary sources – 47.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І АУДИТУ КАСОВИХ ОПЕРАЦІЙ	7
1.1. Економічна сутність касових операцій.....	7
1.2. Економіко-правовий аналіз нормативної бази з обліку та аудиту касових операцій	21
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СТАНУ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОБЛІКОВО-ЗВІТНОГО ПРОЦЕСУ СОКАЛЬСЬКЕ ДОЧІРНЄ ЛІСОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО ЛГП “ГАЛСІЛЬЛІС”	24
2.1. Аналіз фінансово-економічних показників господарської та природоохоронної діяльності підприємства.....	24
2.2. Практичні аспекти ведення обліку касових операцій у звітності.....	37
2.3 Сучасні комп’ютерні технології ведення обліку на підприємстві та їх практичне застосування.....	41
РОЗДІЛ 3. АУДИТ КАСОВИХ ОПЕРАЦІЙ У СОКАЛЬСЬКЕ ДОЧІРНЄ ЛІСОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО ЛГП “ГАЛСІЛЬЛІС”	49
3.1. Мета, зміст, завдання та джерела інформації аудиту касових операцій.....	49
3.2. Методичні прийоми проведення аудиту касових операцій	55
3.3. Результати аудиту касових операцій	67
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74
ДОДАТКИ.....	79

ВСТУП

Касові операції - це серце фінансового життя підприємства, де зустрічаються не лише економічні аспекти, але й правові норми, регулюючи відносини між учасниками господарської діяльності. В умовах постійного розвитку міжнародних економічних зв'язків України та введення нових законів та правил роль обліку грошових коштів стає надзвичайно важливою. Однак, багато підприємств занадто мало уваги приділяють організації та ефективності цього процесу.

У цьому контексті проведення дослідження є надзвичайно актуальним. Мета дипломної роботи полягає у глибокому аналізі методологічних аспектів обліку та аудиту касових операцій.

Для досягнення цієї мети передбачається розгляд широкого спектру завдань, серед яких:

- Ретельний аналіз теоретичних засад обліку та аудиту касових операцій, з урахуванням економічних та правових аспектів;
- Детальна характеристика виробничо-господарської та екологічної діяльності конкретного підприємства на прикладі Сокальського дочірнього лісогосподарського підприємства ЛГП “Галсільліс”;
- Критична оцінка поточного стану обліково-звітнього процесу на зазначеному підприємстві;
- Дослідити практичні аспекти ведення обліку касових операцій у Сокальському дочірньому лісогосподарському підприємстві ЛГП “Галсільліс”;
- Здійснити оцінку сучасних комп’ютерних технологій ведення обліку на підприємстві зокрема їх практичного застосування;
- Розробка комплексної методики аудиту касових операцій, спрямованої на вдосконалення фінансово-економічного управління підприємством.

Дослідження фокусується на методиці обліку та організації аудиту касових операцій у Сокальському дочірньому лісогосподарському підприємстві ЛГП “Галсільліс”. Об'єктом нашої уваги є саме це підприємство.

Дослідження базується на різноманітних джерелах інформації для проведення нашої роботи. Серед них - наукові статті як вітчизняних, так і зарубіжних експертів. Серед наших джерел можна виділити О. П. Зорю, Ф. Ф. Бутинця, І. В. Шепеля, Ю. А. Веригу, С. Ф. Голову, Г. Васильєва, Є. В. Мниха, Т. Меліхову та інших, чії праці зосереджені на аспектах обліку та аудиту касових операцій.

У дипломній роботі дослідження цієї проблематики відбувалося з різних ракурсів, розглядаючи як теоретичні, так і практичні аспекти. Використовуючи вказані джерела інформації, створено комплексний погляд на питання обліку та аудиту касових операцій в контексті конкретного підприємства.

Теоретичну та методологічну основу нашого дослідження складають нормативні документи, що включають у себе кодекси, закони, положення, розпорядження, інструкції та інші правові акти, що регулюють питання обліку та аудиту касових операцій. Крім того, нами було використано матеріали спеціалізованих періодичних видань, таких як журнал “Дебет-Кредит”, газета “Все про бухгалтерський облік” та інші.

Також надзвичайно важливими є фактичні матеріали, що стосуються діяльності підприємства Сокальського дочірнього лісогосподарського підприємства ЛГП “Галсільліс”. Ці матеріали включають у себе статут підприємства, накази про облікову політику, річну фінансову та статистичну звітність за період з 2021 по 2023 роки, а також первинні та зведені документи.

Для досягнення мети дослідження ми використовували систему загальнонаукових методів. Зокрема, при аналізі сутності та змісту грошових коштів та касових операцій ми використовували системний підхід, який дозволяє розглядати ці поняття в контексті всієї фінансової системи підприємства. Крім того, застосовувався діалектичний метод пізнання для аналізу та оцінки особливостей організації обліку та аудиту касових операцій, що дозволило виявити протиріччя та взаємозв'язки між різними аспектами цих процесів.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І АУДИТУ КАСОВИХ ОПЕРАЦІЙ

1.1. Економічна сутність касових операцій

Грошові відносини та фінансові розрахунки в економіці України охоплюють широкий спектр операцій із грошовими коштами, які відбуваються між різними суб'єктами господарювання. Ці відносини регулюються складною системою фінансових і кредитних правил та норм, що забезпечують ефективне функціонування фінансового сектору та забезпечення стабільності в економіці.

Однією з ключових складових цієї системи є обов'язковість зберігання вільних грошових коштів на поточних рахунках у банківських установах. Це дозволяє забезпечити ліквідність фінансових ресурсів і забезпечує їх доступність для розрахунків та інших фінансових операцій. За необхідності підприємства мають право отримувати готівку з цих рахунків для здійснення різних платежів та фінансових операцій.

Бухгалтерський облік відіграє важливу роль у цьому процесі, оскільки він відображає всі фінансові трансакції підприємства і забезпечує контроль за їхнім правильним проведенням та використанням. Цей контроль є необхідним для забезпечення фінансової дисципліни та запобігання можливим фінансовим порушенням.

Отже, грошові відносини та фінансові розрахунки є важливим елементом функціонування будь-якої економіки, і їх правильне регулювання та контроль відіграють ключову роль у забезпеченні її стабільності та розвитку.

Грошові кошти представляють собою найбільш ліквідні активи підприємства, які можуть бути швидко і легко перетворені на готівку для виконання поточних фінансових зобов'язань. Вони забезпечують фірмі фінансову готовність та гнучкість в управлінні її грошовим потоком.

Еквіваленти грошових коштів, або грошові еквіваленти, є короткостроковими фінансовими інвестиціями, які можуть бути легко

конвертовані у готівку за потреби. Вони характеризуються високою ліквідністю та незначним ризиком зміни вартості. Ці інвестиції дозволяють підприємству зберігати свої фінансові ресурси у вигляді активів, які можуть бути швидко використані в разі потреби, при цьому мінімізуючи ризик фінансових втрат.

Згідно з НП(С)БО 1, грошові кошти підприємства включають готівку в касі, кошти на рахунках у банках та депозити. Готівка охоплює грошові знаки у національній валюті України, такі як банкноти і монети, включаючи розмінні, обігові та пам'ятні монети, які є прийнятними для платежів.

Правильне розкриття і класифікація грошових коштів та їх еквівалентів є важливим для оцінки ліквідності підприємства. Ліквідність визначає спроможність підприємства своєчасно погасити поточні зобов'язання за допомогою найбільш ліквідних активів, які можуть бути швидко і легко конвертовані у готівку для платежів. Тому визначення правильної кількості готівки та її еквівалентів допомагає підприємству забезпечити стабільність фінансових потоків та уникнути фінансових труднощів.

Грошові кошти охоплюють широкий спектр фінансових активів, включаючи монети, банкноти, грошові кошти на депозитних рахунках у банку, які можуть бути використані вільно, а також грошові перекази, завірени банком чеки, банківські чеки, персональні чеки та банківські переказні трати, такі як векселі. Ощадні рахунки також включаються до грошових коштів, хоча банк може вимагати попереднього повідомлення про зняття коштів та закриття рахунку. В цілому, цей перелік активів надає підприємствам широкий вибір для забезпечення своєї фінансової ліквідності та ефективного управління грошовими потоками [44].

Еквіваленти грошових коштів використовуються для погашення короткострокових зобов'язань і не призначені для інвестицій або інших цілей. Такі фінансові інструменти, як ощадні сертифікати грошових ринків, депозитні сертифікати, казначейські векселя та короткострокові комерційні векселя, які можуть приносити підприємству відсотки, слід класифікувати як еквіваленти грошових коштів. Це пов'язано з тим, що ці фінансові інструменти мають високу

ліквідність та можуть бути легко конвертовані у готівку для погашення поточних зобов'язань.

Однією з причин такої класифікації є обмеженість або наявність штрафних санкцій при конвертації цих інструментів у готівку. Таким чином, вони мають подібні характеристики до готівки, що дозволяє їх вважати еквівалентами грошових коштів у контексті фінансового звітування та управління фінансами підприємства [37].

Депозитний сертифікат – це документ, який випускається банком та свідчить про зобов'язання банку сплатити вкладникові визначену суму грошей під певні умови. Вони мають певний номінал та строк дії, зазвичай від місяця до року, і приносять вкладнику проценти за цей період за короткостроковою відсотковою ставкою, яка діє на момент їх випуску.

Казначейський вексель, у свою чергу, є облігацією відповідної держави і має зазвичай строк погашення від трьох до шести місяців.

Короткостроковий комерційний вексель – це фінансовий інструмент, що виданий підприємством з високим рівнем кредитоспроможності та має обмежений строк погашення.

Для того щоб інвестицію можна було визначити як еквівалент грошових коштів, вона повинна бути легко конвертована у відому суму готівки та мати мінімальний ризик зміни вартості. Зазвичай інвестицію вважають еквівалентом грошових коштів лише у випадку короткострокового строку погашення, наприклад, до трьох місяців з моменту придбання.

Інвестиції в інструменти власного капіталу не розглядаються як еквіваленти грошових коштів, якщо вони не можуть бути легко конвертовані у готівку та мають невеликий ризик зміни їх вартості. Наприклад, придбання привілейованих акцій, які мають визначений строк погашення та дату викупу, не вважається еквівалентом грошових коштів.

До грошових коштів не включають: поштові марки, що вважаються запасами конторського призначення або попередньо оплаченими витратами; аванси на відрядження робітникам, класифіковані як сплачені витрати або дебіторська

заборгованість, яка може бути скомпенсована із заробітної плати; дебіторська заборгованість робітників підприємства; чеки, що датуються на майбутню дату, та боргові розписки, які розглядаються як дебіторська заборгованість; грошові авансові платежі робітникам та іншим контрагентам, класифіковані як рахунки до одержання [32].

Банківські позики переважно розглядаються як фінансова діяльність. Однак, у деяких країнах банківські овердрафти, які підлягають погашенню за вимогою, стають необхідною складовою управління грошовими коштами суб'єкта господарювання. У таких випадках банківські овердрафти вважаються частиною грошових коштів та їхніх еквівалентів. Такі банківські операції відрізняються частими змінами залишків коштів на банківських рахунках — від перевищення надходжень до перевищення кредиту [46].

Управління грошовими потоками не включає в себе зміни статей, які формують грошові кошти або їхні еквіваленти, оскільки ці компоненти є складовою частиною управління грошовими коштами суб'єкта господарювання, а не операційної, інвестиційної або фінансової діяльності. Управління грошовими коштами передбачає інвестування надлишку грошових коштів у еквіваленти грошових коштів.

Грошові кошти є найбільш ліквідними активами, які відображаються на початковому та кінцевому етапах облікового циклу підприємства. Цей цикл включає в себе придбання товарів, виробництво продукції, надання послуг, а також їхній продаж і отримання виручки.

Порядок ведення касових операцій в національній валюті України підприємствами, а також організація роботи з готівкою банками, регулюється Положенням про ведення касових операцій у національній валюті в Україні. Цей документ затверджений Постановою Правління Національного банку України від 29.12.2017 року під номером 148 [15].

Усі підприємства, що мають поточні рахунки в банку, зобов'язані зберігати свої кошти на цих рахунках. Це забезпечує належний облік фінансових операцій і сприяє фінансовій дисципліні. Підприємства можуть отримувати готівку зі своїх

рахунків не тільки для виплати заробітної плати, матеріальних заохочень, відряджень та загальногосподарських витрат, але й для інших цілей, таких як розрахунки за сировину, матеріали та товари. Це дозволяє забезпечити безперебійний процес виробництва та своєчасне виконання фінансових зобов'язань.

Підприємства, які відкрили поточні рахунки в банках і зберігають на них свої кошти, проводять розрахунки за своїми грошовими зобов'язаннями, що виникають у господарських відносинах, пріоритетно в безготівковій формі. Безготівкові розрахунки є більш безпечними та зручними, оскільки зменшують ризик втрати або крадіжки готівки, а також спрощують процес бухгалтерського обліку.

Однак, поряд з безготівковими розрахунками, підприємства можуть використовувати і готівкову форму розрахунків, дотримуючись чинних обмежень та нормативів, встановлених законодавством. Готівкові розрахунки можуть бути необхідними для здійснення певних операцій, де безготівкові платежі є неможливими або недоцільними [47].

Підприємства здійснюють розрахунки готівкою як між собою, так і з фізичними особами через касу. Для цих розрахунків вони можуть використовувати як готівкову виручку, так і кошти, одержані з банків. Такі операції включають переказ готівки для сплати відповідних платежів.

Усі операції з готівкою підприємства відображають у відповідних книгах обліку, що дозволяє забезпечити точний облік і контроль за рухом грошових коштів [20].

Підприємства мають право здійснювати розрахунки готівкою між собою та/або з фізичними особами протягом одного дня за одним або кількома платіжними документами, дотримуючись граничних сум розрахунків готівкою, встановлених відповідною постановою Правління Національного банку України [15].

Платежі, що перевищують встановлені граничні суми, повинні здійснюватися через банки або небанківські фінансові установи, які мають

ліцензію на переказ коштів без відкриття рахунку. Такі платежі виконуються шляхом перерахування коштів з поточного рахунку на поточний рахунок або внесенням коштів до банку для подальшого їх перерахування на поточні рахунки.

При цьому кількість підприємств та фізичних осіб, з якими здійснюються розрахунки протягом дня, не обмежується [21].

Якщо підприємства здійснюють готівкові розрахунки без відкриття поточного рахунку, вони можуть вносити готівкові кошти до банків, які потім перераховують ці кошти на рахунки других підприємств. У таких випадках ці розрахунки вважаються готівковими для тих, хто здійснює оплату, оскільки вони використовують готівку, але безготівковими для отримувачів, оскільки вони отримують кошти на свої банківські рахунки.

Важливо, щоб уся готівка, яка надходить до кас підприємств, була своєчасно і в повній сумі оприбуткована. Це означає, що гроші мають бути зафіксовані в бухгалтерському обліку в день їх надходження. Такий підхід забезпечує точний облік готівкових коштів і допомагає уникнути фінансових порушень та недостачі.

Таким чином, своєчасне і повне оприбуткування готівкових коштів є обов'язковою умовою для правильного ведення бухгалтерського обліку та забезпечення фінансової дисципліни на підприємстві.

Оприбуткування готівки в касах підприємств, які здійснюють готівкові розрахунки, відбувається шляхом оформлення касових ордерів і ведення касової книги відповідно до встановлених вимог. Це означає, що всі фактичні надходження готівкових коштів мають бути повністю відображені в касовій книзі на підставі прибуткових касових ордерів.

Суми готівки, які оприбутковуються, повинні точно відповідати сумам, зазначеним у відповідних касових (розрахункових) документах. Це забезпечує точність і прозорість фінансового обліку.

З метою прискорення обігу готівкових коштів і забезпечення їх своєчасного надходження до кас банків, для підприємств, що здійснюють операції з готівкою в національній валюті, встановлюються ліміти каси та строки здавання

готівкової виручки (готівки). Це сприяє ефективному управлінню готівковими коштами та запобігає накопиченню великих сум готівки в касах підприємств [20]..

Підприємства мають право зберігати готівкову виручку у своїх касах після завершення робочого дня, за умови, що сума не перевищує встановлений ліміт каси. Готівка, яка перевищує цей ліміт, обов'язково має бути здана до банку для її зарахування на банківські рахунки підприємства.

Відокремлені підрозділи підприємств - юридичних осіб можуть здавати готівкову виручку безпосередньо до кас основних юридичних осіб або до будь-якого банку для подальшого переказу на банківські рахунки цих юридичних осіб.

У випадках, коли відсутні банківські установи, готівкова виручка може бути передана операторам поштового зв'язку та небанківським фінансовим установам, які мають ліцензію на переказ коштів без відкриття рахунку, відповідно до вимог чинного законодавства. Це забезпечує альтернативні шляхи для підприємств і підприємців щодо зарахування готівкових коштів на банківські рахунки [21].

Здавання готівкової виручки (готівки) підприємствами здійснюється різними способами. Підприємства можуть робити це самостійно, зокрема, використовуючи платіжні пристрої, такі як банкомати чи спеціальні термінали, а також через пункти приймання готівки, що забезпечує гнучкість та зручність у здаванні коштів. Крім того, вони можуть скористатися послугами спеціалізованих служб, які мають ліцензію на перевезення валютних цінностей та інкасацію коштів. Ці служби діють відповідно до законодавства, що гарантує безпеку та надійність при транспортуванні великих сум готівки.

Готівкова виручка підприємств, включаючи готівку, отриману з банків, використовується для різноманітних потреб, які виникають у процесі їх функціонування. Це можуть бути операційні витрати, закупівля товарів та послуг, виплата заробітної плати та інші необхідні витрати. Також готівкові кошти використовуються для розрахунків з державними органами – бюджетами та державними цільовими фондами, зокрема, для сплати податків і зборів (обов'язкових платежів).

Для ефективного управління готівковими коштами підприємства не повинні накопичувати їх у своїх касах понад встановлений ліміт. Це обмеження покликане запобігти затримці коштів, які можуть бути використані для поточних потреб або інвестовані у розвиток підприємства. Винятком є випадки, коли кошти зберігаються для здійснення необхідних витрат до настання строків цих виплат, що дозволяє підприємствам бути готовими до майбутніх фінансових зобов'язань.

Підприємства можуть зберігати у своїй касі готівку, отриману з банку для виплат, що належать до фонду оплати праці, а також для виплати пенсій, стипендій, дивідендів (доходу), понад встановлений ліміт каси на протязі 3 робочих днів, включаючи день отримання готівки в банку. Якщо ці суми готівки не були використані за призначенням протягом цього періоду, вони мають бути повернені до банку не пізніше наступного робочого дня або можуть залишатися в касі підприємства в межах встановленого ліміту.

Видача готівкових коштів під звіт для закупівлі сільськогосподарської продукції та заготівлі вторинної сировини, за винятком металобрухту, дозволяється на строк не більше 10 робочих днів від дня видачі готівкових коштів під звіт. Для всіх інших виробничих (господарських) потреб готівкові кошти можуть видаватися під звіт на строк не більше 2 робочих днів, включаючи день отримання готівкових коштів під звіт.

Ці правила забезпечують контроль за використанням готівкових коштів та запобігають їх накопиченню у касах підприємств понад встановлені ліміти, що сприяє підтриманню фінансової дисципліни та ефективному управлінню грошовими ресурсами.

Касові операції оформляються різноманітними документами, такими як касові ордери, видаткові відомості, розрахункові документи, документи за операціями з використанням електронних платіжних засобів, та іншими касовими документами, які відповідно до законодавства України підтверджують факт продажу (повернення) товарів, надання послуг, отримання (повернення) готівкових коштів.

Приймання готівки в каси підприємств здійснюється за прибутковими касовими ордерами, які підписуються головним бухгалтером або іншою особою, уповноваженою керівником підприємства. Видача готівки з кас проводиться за видатковими касовими ордерами або видатковими відомостями. Документи на видачу готівки повинні бути підписані керівником та головним бухгалтером або іншим працівником підприємства, уповноваженим керівником. Видача готівки касиром здійснюється тільки особі, яка зазначена у видатковому касовому ордері або видатковій відомості.

Приймання готівки, отриманої з банку, в касу та видача готівки з каси для її здавання до банку оформляються відповідними касовими ордерами (прибутковими або видатковими) з обов'язковим відображенням цих касових операцій у касовій книзі. Це забезпечує належний облік готівкових операцій та сприяє дотриманню фінансової дисципліни на підприємстві.

Документом, що підтверджує здавання виручки до банку, є відповідна квитанція до прибуткового документа банку на внесення готівки. Ця квитанція повинна бути засвідчена підписами відповідальних осіб банку та відбитком печатки (штампа) банку.

Якщо виручка здається до банку через інкасаторів, документом, що підтверджує здавання, є копія супровідної відомості до сумки з готівковою виручкою, яка засвідчується підписом та відбитком печатки інкасатора-збирача.

Виплати, пов'язані з оплатою праці, проводяться касиром підприємства. Ці виплати можуть здійснюватися за видатковими касовими ордерами, оформленими на кожного одержувача, або за видатковими відомостями. Цей порядок забезпечує належний облік і контроль за проведенням виплат, що пов'язані з оплатою праці [47].

У централізованих бухгалтеріях, які обслуговують бюджетні установи, для виплат, пов'язаних з оплатою праці, складається один видатковий касовий ордер на загальну суму готівки, виданої. Дата і номер цього ордеру проставляються на кожній видатковій відомості, що забезпечує належний облік і контроль за кожною окремою виплатою.

Якщо підприємство має податкову заборгованість і одночасно здійснює розрахунки готівкою (за винятком розрахунків із податків і обов'язкових платежів), сума цих коштів враховується як фактичні залишки готівки в касі. Здійснюється порівняння цих фактичних залишків зі встановленим лімітом каси для забезпечення дотримання встановлених нормативів та регулювання фінансових потоків на підприємстві. Такий підхід забезпечує контроль за використанням готівкових коштів та підтримує фінансову дисципліну на підприємстві.

На підприємствах у визначені строки, погоджені керівником, але не рідше одного разу на квартал, відбувається. Під час ревізії залишок готівки в касі звіряється з даними обліку за касовою книгою. На керівникові, головному бухгалтері та касирові лежить відповідальність за дотримання касової дисципліни.

Касиром на підприємстві називають матеріально відповідальну особу, яка завідує касою та здійснює касові операції (видачу і приймання грошей та цінних паперів).

Після видання наказу про призначення касира, керівник підприємства повинний під розписку ознайомити останнього з інструкцією ведення касових операцій і укласти з ним договір про повну матеріальну відповідальність за зберігання цінностей.

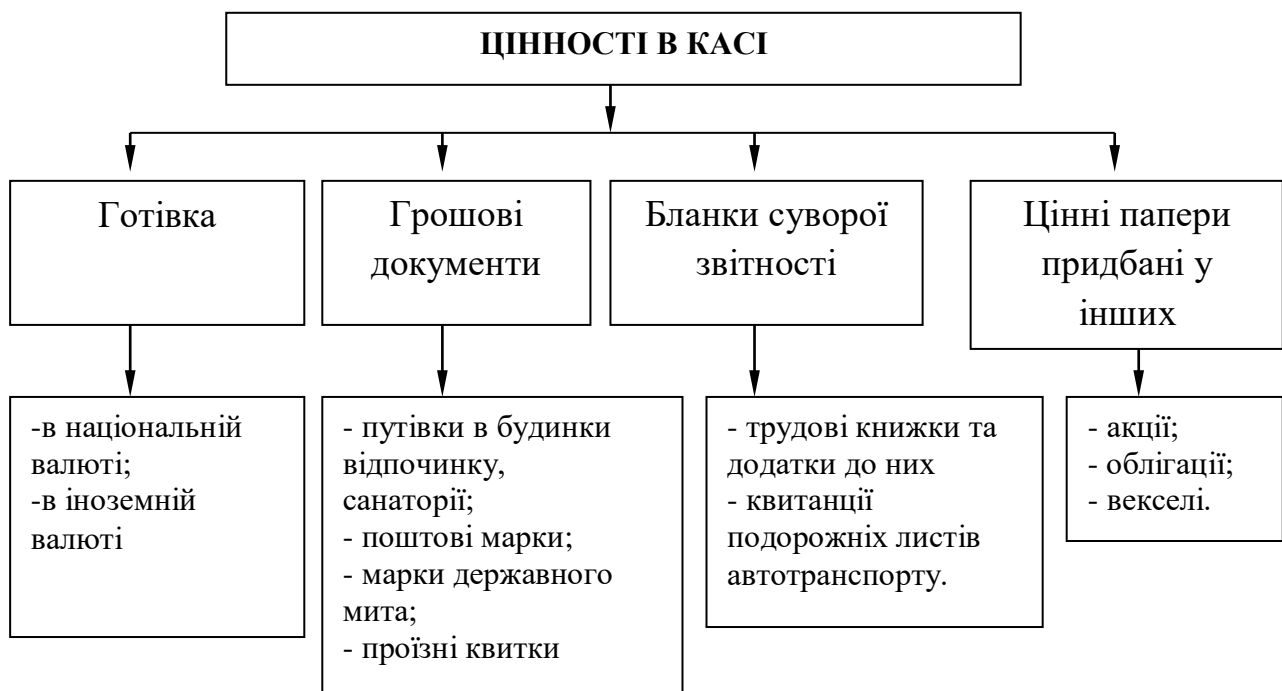

Рис. 1.1 Перелік цінностей, які можуть зберігатися в касі підприємства

У випадку якщо штатним розкладом підприємства, не передбачено посада касира, обов'язки касира можуть бути покладені на бухгалтера або іншого працівника за письмовим розпорядженням керівника підприємства, при умові що з ним укладено договір про повну матеріальну відповідальність. Про це обов'язково повідомляється банк, який провадить розрахунково-касове обслуговування підприємства, у письмовій формі.

Касові операції на підприємстві здійснюються:

- касир, при умові що така посада зазначена у штатному розкладі;
- бухгалтер або другий працівник, якому доручено виконувати обов'язки касира за письмовим розпорядженням керівника [44].

Для своєчасного отримання готівкових коштів з банківської установи, підприємство повинно попередньо замовити відповідну суму. Це дозволяє банку підготувати необхідні кошти і забезпечує безперервне фінансування потреб підприємства. Готівка видається підприємству з рахунків на підставі грошового чека, в якому чітко формулюється суть операцій, що будуть здійснюватися. Отримані кошти можуть бути використані тільки на зазначені в чеку цілі, що забезпечує цільове використання фінансових ресурсів.

На момент отримання готівкових коштів касир підприємства звертається до банківської установи із заповненим чеком. Цей чек повинен бути підписаний бухгалтером та керівником підприємства, а також завірений печаткою підприємства, що гарантує його достовірність і відповідність вимогам. На зворотному боці чека має бути вказано, на які цілі буде витрачено готівку, причому кожен вид витрат має свій унікальний символ. Це забезпечує чіткий контроль і облік витрат [44].

Для зручності і впорядкованості, коди видів витрат зазначаються у спеціальній таблиці. Таблиця 1.1 містить усі необхідні коди, які використовуються для різних видів витрат, таких як оплата праці, закупівля матеріалів, оплата послуг тощо. Використання кодів полегшує процес обліку і звітності, а також сприяє точному і прозорому веденню фінансової документації.

Таблиця 1.1

Коди витрат на видачу готівки

ВИДАЧА ГОТІВКИ з установи банку	Символ
Видача на виплати, пов'язані з оплатою праці	40
Видача на закупівлю сільськогосподарської продукції	46
Видача на виплату пенсій, допомоги та страхових відшкодувань	50
Видача на купівлю товарів, оплату послуг і за виконані роботи	53
Видача на інші цілі	61

Після заповнення касиром ремарки, яка прикріплюється до банківської виписки, йому видається вказана сума готівки. Це є завершальним етапом процесу отримання готівкових коштів, що забезпечує документальне підтвердження та контроль за рухом коштів.

Відповідно до Положення № 148 [15], у разі порушення підприємством норм регулювання готівкового обігу в національній валюті, встановлених Національним банком України, до нього застосовуються фінансові санкції. Ці санкції спрямовані на забезпечення суворого дотримання встановлених правил та уникнення зловживань. Найчастіші порушення та відповідні санкції включають:

1. Перевищення лімітів залишків готівки в касах:

- Якщо підприємство зберігає в касі більше готівки, ніж дозволено лімітом, накладається штраф у двократному розмірі суми виявленої понадлімітної готівки за кожен день перевищення. Це стимулює підприємства дотримуватися встановлених лімітів та уникати надлишкових залишків готівки.

2. Перевищення встановлених термінів використання виданої під звіт готівки:

- За перевищення встановлених термінів використання виданої під звіт готівки, а також за видачу нової готівки під звіт без повної звітності за раніше видані кошти, підприємству накладається штраф у розмірі 25% від сум, виданих під звіт. Це забезпечує своєчасне використання готівки та надання звітності.

3. Використання отриманої в банку готівки не за цільовим призначенням:

- Якщо підприємство використовує отриману в банку готівку не за цільовим призначенням, передбаченим при отриманні коштів, накладається

штраф у розмірі витраченої готівки. Це правило допомагає запобігти нецільовому використанню готівкових коштів та сприяє фінансовій дисципліні.

Штрафні санкції, які зазначено, застосовуються фіскальними органами на підставі матеріалів проведених ними перевірок в установлених законодавством порядку та розмірах, що діють на момент завершення перевірок або на момент одержання податковими органами вказаних подань. Наразі проблема полягає в тому, щоб: насамперед — чітко визначити, які аспекти підлягають перевірці відповідно до компетенції, наприклад, банківські установи, Державна фіскальна служба, фінансова інспекція, а також — уникнути ситуацій, коли штрафні санкції за порушення можуть бути накладені на підприємство різними контролюючими органами.

Важливо зауважити, що вказані обмеження не поширюються на розрахунки підприємств з фізичними особами, з бюджетом та державними цільовими фондами, а також на добровільні пожертвування.

Додатково, для перевірки достовірності готівкових операцій контролюючі органи можуть виконувати відповідні зустрічні перевірки безпосередньо на підприємствах-покупцях та постачальниках. Ці перевірки включають перегляд відповідних первинних документів та порівняння касових документів. Порушення касової дисципліни може призвести до застосування санкцій, відображених у таблиці 1.2.

У випадку перевищення ліміту каси в готівковій касі підприємства, може бути застосований штраф у двічі більшому розмірі суми понадлімітної готівки за кожний день [15].

Також, за невиконання ліміту каси, посадові особи також несуть відповідальність. Їм може бути накладено штраф в розмірі від 8 до 15 мінімальних розмірів доходів громадян за перше порушення та від 10 до 20 мінімальних розмірів доходів громадян за друге порушення протягом року (стаття 1642 Кодексу про адміністративні правопорушення).

Таблиця 1.2

Санкції за порушення касової дисципліни

№	Вид порушення	Санкція
1	Перевищення встановлених лімітів залишку готівки в касах	Штраф у двократному розмірі сум виявленої готівки за кожний день
2	Не оприбуткування (неповне оприбуткування) у касах готівки	Штраф у п'ятикратному розмірі не оприбуткованої суми
3	Витрачання готівки з виручки, отриманої від реалізації продукції (робіт, послуг), на виплату заробітної плати	Штраф у розмірі здійснених виплат
4	Перевищення встановлених строків використання виданої під звіт готівки, а також за видачу готівкових коштів під звіт без повного звітування щодо раніше виданих коштів	Штраф у розмірі 25% виданих під звіт сум
5	Проведення готівкових розрахунків без подання платіжного документа, який би підтверджував сплату покупцем готівкових коштів	Штраф у розмірі сплачених коштів
6	Використання одержаних в установі банку готівкових коштів не за призначенням	Штраф у розмірі витраченої готівки
7	Здійснення підприємствами готівкових розрахунків з іншими підприємствами (підприємцями) понад 10000 грн.	Розмір перевищення встановленої суми розрахунково додається до фактичних залишків готівки в касі на кінець дня платника готівки одноразово в день здійснення цієї операції, з подальшим порівнянням одержаної розрахункової суми із затвердженим лімітом каси

У повному обсязі штрафні санкції, які були описані вище, спрямовуються до державного бюджету відповідно до чинного законодавства. Організація контролю за виконанням норм, які регулюють обіг готівки, покладається на Національний банк України, і ці правила встановлюються з урахуванням думки і узгодження з Державною фіскальною службою України.

1.2. Економіко-правовий аналіз нормативної бази з обліку та аудиту касових операцій

Стаття 40 Закону України “Про Національний банк України” від 20 травня 1999 року №679-XIV визначає важливу роль Національного банку України (НБУ) у системі фінансового регулювання країни. Згідно з цією статтею, НБУ встановлює не лише правила, а й форми та стандарти розрахунків між банками та різними юридичними та фізичними особами у внутрішньому економічному обороті України. Це охоплює як паперові, так і електронні документи, а також готівку. Банк також відповідає за координацію системи розрахунків у країні, що забезпечує ефективну та безперешкодну функціонування фінансового сектору. Застосування нормативно-правових актів, розроблених НБУ, стосується не лише банківської сфери, а й органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, організацій та установ, а також фізичних осіб, що забезпечує їх стабільність та відповідність міжнародним стандартам.

В Україні система нормативних документів, що регулюють облік і аудит касових операцій, є складною і включає різні законодавчі акти, постанови та положення, які формують правову базу для ведення фінансової діяльності. Ось більш широкий огляд кожного з них:

1 Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. №996-XIV. Цей закон визначає загальні принципи та вимоги щодо ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності у всіх сферах діяльності [3];

2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI. Він визначає правила оподаткування грошових операцій, у тому числі касових, та встановлює вимоги до подання податкової звітності [2].

3. “Інструкція щодо застосування плану рахунків” затверджена наказом Мінфіну України від 30.11.1999 р. №291. Дана інструкція уточнює стандартні рахунки бухгалтерського обліку і визначає порядок їх застосування для реєстрації фінансових операцій [8].

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” від 07.02.2013 р. №7. Цей стандарт визначає загальні вимоги до складання фінансової звітності та розкриття фінансової інформації [5];

5. Постанова Правління НБУ “Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні” від 29.12.2017 № 148. [15]. Це положення встановлює правила ведення касових операцій у національній валюті в Україні

6. Постанова Правління НБУ “Про затвердження Положення про організацію готівкового обігу і ведення емісійно-касових операцій у банківській системі в особливий період” від 05.05.2018 № 51. Це положення встановлює правила організації готівкового обігу та касових операцій у банківській системі [11];

7. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №436-IV Він визначає правові засади господарської діяльності, включаючи правила здійснення грошових операцій [1];

Крім цього, існують інші регулятивні документи, що визначають правила ведення фінансової діяльності, такі як постанови уряду, накази міністерств та інші. Вони спільно створюють комплексну систему правил і вимог, які повинні дотримуватися всіма суб'єктами господарювання в Україні.

Враховуючи складний характер фінансово-господарської діяльності, необхідно зазначити, що перераховані документи становлять лише частину того, що регулює облік та аудит касових операцій. Важливо усвідомити, що існують інші нормативно-правові акти та внутрішні документи, що впливають на цей процес, такі як міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, правила саморегулювання професійних аудиторів та внутрішні положення підприємств.

Загальні вимоги національних стандартів до визнання активів, відображення грошових коштів в балансі та очікування економічної вигоди від їхнього використання є важливими складовими відображення фінансової стабільності та результативності підприємства.

Касові операції, які підпадають під дію Положення №51 [11] про ведення касових операцій у національній валюті України, охоплюють широкий спектр діяльності підприємств, включаючи не лише торгівлю та послуги, а й інші сфери, такі як виробництво та будівництво. Ці операції потребують дотримання ряду правил та стандартів, щоб забезпечити точність та прозорість фінансових даних.

Зазначені вимоги та стандарти поширюються на всіх учасників господарського життя, незалежно від їхньої форми власності та організаційно-правової форми. Вони створюють необхідний правовий фундамент для ефективного функціонування фінансової системи та забезпечення стабільності економіки країни [11].

В сучасних умовах законодавство стає ключовим елементом у веденні обліку грошових коштів, оскільки навіть найменші порушення можуть мати серйозні наслідки. Завданням аудиту касових операцій є висловлення професійної думки щодо достовірності фінансової звітності та відповідності її узгодженому порядку ведення згідно з вимогами законодавства України.

Аудит, як важливий компонент фінансово-господарської діяльності, має чітку правову базу, що визначає його місце та обов'язки. Зокрема, Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” від 21.12.2017 року №2258-VIII [4]. встановлює основні принципи та стандарти, які аудитори повинні дотримуватися при проведенні аудиторських перевірок.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА СТАНУ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОБЛІКОВО-ЗВІТНОГО ПРОЦЕСУ СОКАЛЬСЬКЕ ДОЧІРНЄ ЛІСОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО ЛП «ГАЛСІЛЬЛІС»

2.1. Аналіз фінансово-економічних показників господарської та природоохоронної діяльності підприємства

Сокальське Державне лісогосподарське підприємство (ДЛГП) “Галсільліс” є важливим ланцюжком в системі управління лісовими ресурсами в північній частині Львівської області України. Засноване у 2000 році у місті Сокаль, це підприємство здійснює широкий спектр діяльності, пов'язаної з управлінням та експлуатацією лісів, а також з дбанням про їх охорону та екологічну стійкість.

Одна з ключових функцій ДЛГП “Галсільліс” - це лісове господарство, яке включає у себе управління, догляд та захист лісових масивів. В рамках цієї сфери підприємство здійснює лісовпорядні роботи, впроваджує лісові культури, вирубує дерева та забезпечує охорону лісового середовища. Крім того, воно здійснює контроль за лісовими ресурсами, забезпечуючи їх стале та раціональне використання.

Лісокористування є ще однією важливою галуззю діяльності ДЛГП “Галсільліс”. Підприємство займається обробкою та використанням деревини, виробництвом та продажем лісопродукції, а також розробляє стратегії сталого лісокористування для забезпечення балансу між економічними та екологічними інтересами.

Окрім цього, Сокальське ДЛГП “Галсільліс” активно займається екологічними послугами, проводячи моніторинг стану лісів, відновлюючи та зберігаючи біорізноманіття, а також надаючи консультації з питань охорони лісового середовища. Крім того, підприємство веде науково-дослідну роботу з метою розробки нових технологій управління лісовими ресурсами для підвищення їх продуктивності та стійкості.

На рисунку 2.1 представлені основні напрямки діяльності Сокальського Державного лісогосподарського підприємства (ДЛГП) ЛГП “Галсілляліс”.

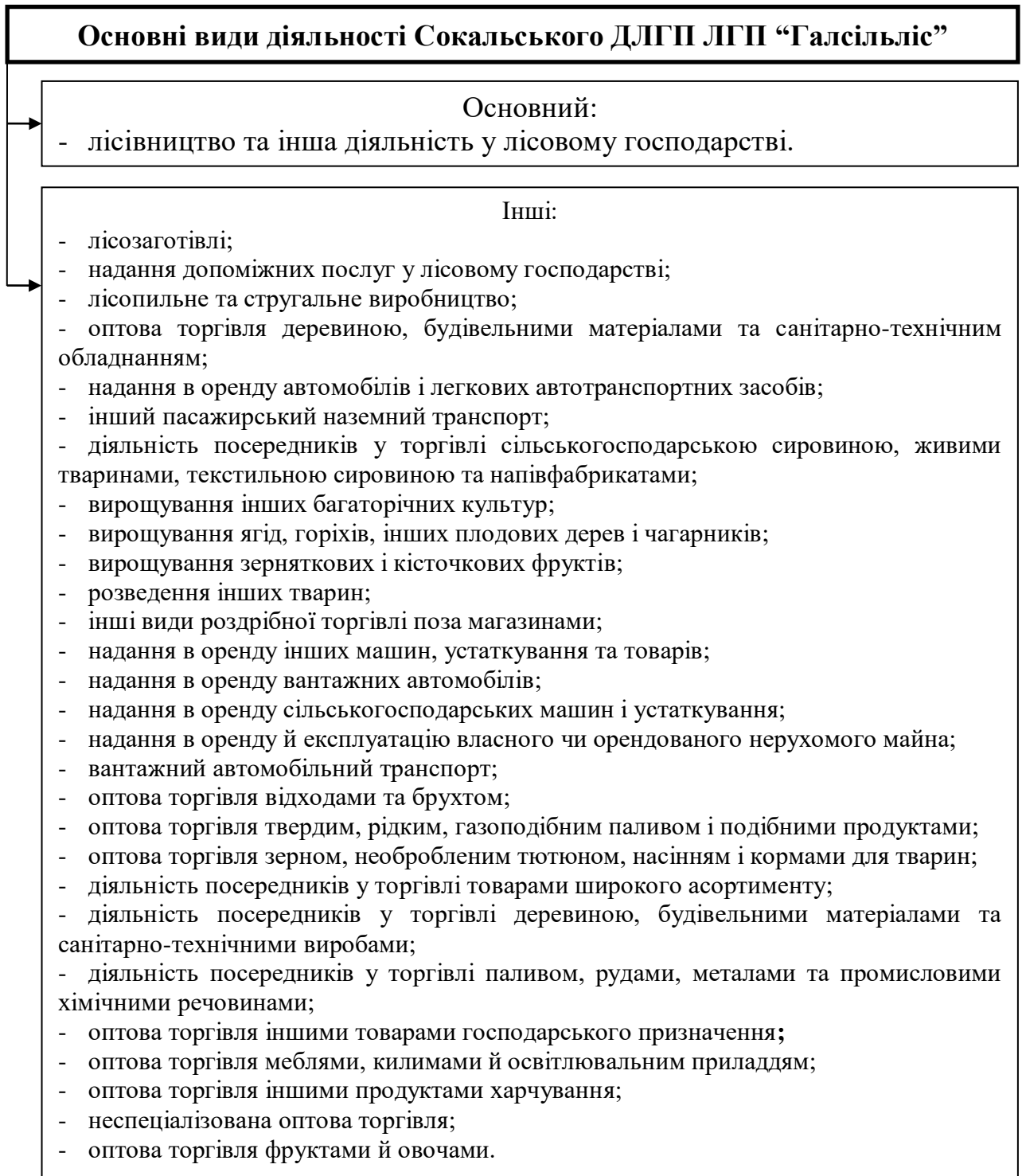

Рис. 2.1. Головні аспекти діяльності Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсілляліс”

Економічна характеристика підприємства відіграє ключову роль у керуванні та прийнятті стратегічних рішень. Вона надає вичерпну інформацію про фінансовий стан та результативність діяльності, дозволяючи провести аналіз ефективності, виявити потенційні проблеми і вирішити їх, а також сприяє досягненню поставлених цілей та підвищенню конкурентоспроможності на ринку.

Почнемо аналіз економічних показників Сокальського Державного лісогосподарського підприємства (ДЛГП) ЛГП "Галсільліс" з основних засобів. Це дозволить оцінити ефективність їх використання та виявити можливості для оптимізації використання ресурсів та зменшення витрат. Для цього проаналізуємо динаміку основних засобів підприємства на основі даних, представлених у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Динаміка руху основних засобів Сокальського ДЛГП ЛГП "Галсільліс"

Показники	Роки			Абсолютне відхилення	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022
Первісна вартість, тис. грн.	5143	5342	6560	+199	+1218
Знос, тис. грн.	2027	2719	3049	+692	+330
Залишкова вартість, тис. грн.	3116	2623	3511	-493	+888
Вартість введених основних засобів, тис. грн.	280	1346	2247	+1066	+901
Вартість основних засобів, які вибули, тис. грн.	81	128	2	+47	-126
Коефіцієнт зносу, %	39,4	50,9	46,5	+11,5	-4,4
Коефіцієнт придатності, %	60,6	49,1	53,5	-11,5	+4,4
Коефіцієнт оновлення, %	5,2	20,5	25,5	+15,3	+5,0
Коефіцієнт вибуття, %	1,6	2,4	0,0	+0,8	-2,4

Дані з таблиці 2.1 показують, що підприємство щорічно поновлює свої основні засоби, оскільки коефіцієнт оновлення у 2022 році зріс на 15,3%, а у 2023 році - на 5%.

Коефіцієнт зносу спершу у 2022 році збільшився на 11,5%, однак вже у 2023

році він зменшився на -4,4%. Коефіцієнт придатності зменшується протягом досліджуваного періоду зокрема у 2022 році він зменшився на -11,5%, а у 2023 році він збільшився на +4,4%.

Для оцінки ефективності використання основних засобів Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс” проведемо аналіз на основі показників, наведених у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2.

Показники ефективності використання основних засобів

Показники	Роки			Абсолютне відхилення,	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022
Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг), тис. грн.	2433 3	25155	24326	+822	-829
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	5243	5951	7682,5	+709	+1731,5
Валовий прибуток, тис. грн.	6239	6090	7521	-149	+1431
Середньоспискова чисельність працівників, осіб	53	61	55	+8	-6
Фондовіддача, грн./грн.	4,6	4,2	3,2	-0,4	-1,1
Фондомісткість, грн./грн.	0,2	0,2	0,3	-	+0,1
Фондоозброєність, тис. грн.	98,9	97,6	139,7	-1,4	+42,1
Фондорентабельність, %	1,2	1,0	1,0	-0,2	-

Згідно з даними з таблиці 2.2, середньорічна вартість основних засобів збільшилась у 2022 році на 709 тис. грн., а в 2023 році – на 1731 тис. грн. Однак фондовіддача за цей період зменшилась: у 2022 році – на 0,4 грн./грн., а в 2023 році – на 1,1 грн./грн. Це свідчить про те, що деякі основні засоби застаріли і вже не відповідають потребам підприємства. Можливо, це через недостатнє обслуговування та утримання, що може спричиняти їх швидкий знос та втрату продуктивності.

З іншого боку, фондоозброєність основних засобів Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс” збільшилась з 98,9 тис. грн. у 2021 році до 139,7 тис. грн. у 2023 році. Фондорентабельність протягом аналізованого періоду практично не зазнала змін.

Ефективне використання оборотних активів є ключовим для успішної діяльності будь-якого підприємства, оскільки вони можуть бути швидко перетворені на готівку. Це допомагає забезпечити достатню ліквідність для

виплати поточних зобов'язань та фінансування операцій. У таблиці 2.3 здійснено аналіз динаміки і структури оборотних активів Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс”.

Таблиця 2.3

Склад оборотних засобів Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс”

Показники	Роки			Абсолютне відхилення	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022
Запаси	291	1 249	1 171	+958	-78
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	671	1 060	1 503	+389	+443
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	-	-	-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	-	-	-	-	-
Гроші та їх еквіваленти	5 600	5 200	3 755	-400	-1445
Інші оборотні активи	-	-	-	-	-

Згідно з даними, поданими у таблиці 2.3, сума оборотних активів Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс” у 2022 році зросла на 947 тис. грн., а в 2023 році вона зменшилася на 1080 тис. грн. Ці цифри вказують на зміни в структурі активів підприємства та можливі коливання в його фінансовому стані. Варто відзначити, що протягом обох років аналізу дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги була основним елементом оборотних активів. Найбільш значну частку в цій структурі становили грошові кошти та їх еквіваленти. Однак протягом періоду від 2021 до 2023 року спостерігався суттєвий спад у відсотковому співвідношенні цих активів, що може відображати зміни в стратегії управління грошовими потоками та розподілі ресурсів у підприємстві. Для більш глибокого розуміння структури оборотних активів у 2023 році, її можна проілюструвати на рисунку 2.2.

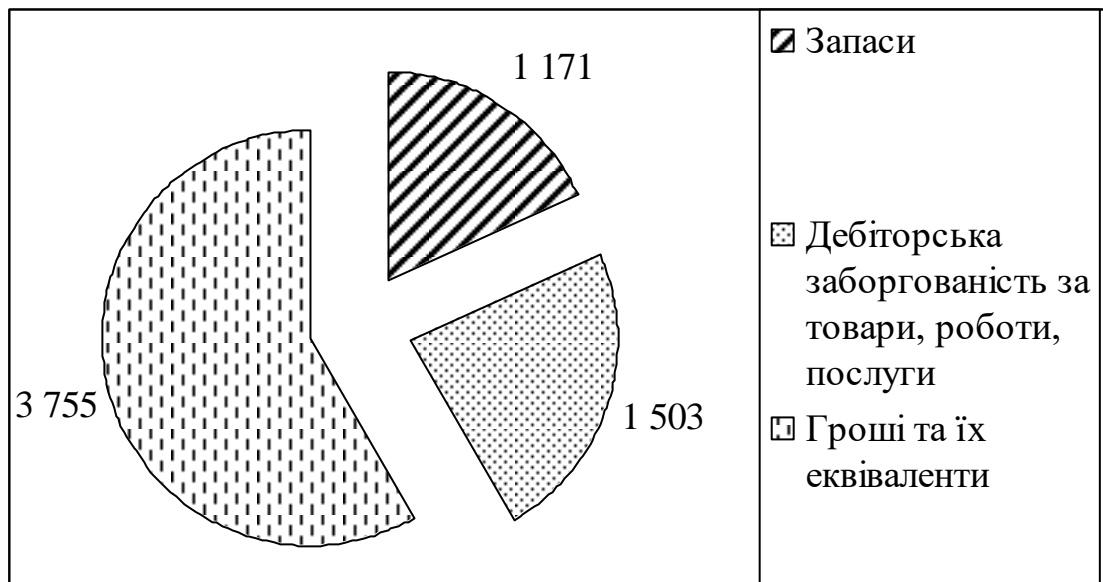

Рис. 2.2. Структура оборотних активів за 2023 рік

Показники ефективності використання оборотних активів підприємства наведені у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Показники ефективної використання оборотних засобів
Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс”

Показники	Роки			Абсолютне відхилення	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022
Обсяг реалізованої продукції, тис. грн.	24333	25155	24326	+822	-829
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	4545	7036	6969	+2491	-67
Коефіцієнт оборотності	5,4	3,6	3,5	-1,8	-0,1
Коефіцієнт завантаження	0,2	0,3	0,3	+0,1	-
Число днів в аналізованому періоді (році), дні	365	365	365	-	-
Тривалість обороту, дні	68,2	102,1	104,6	+33,9	+2,5
Коефіцієнт оборотності	5,4	3,6	3,5	-1,8	-0,1

Результати, що подані у таблиці 2.4, вказують на постійне зменшення коефіцієнта оборотності оборотних активів і збільшення тривалості їх обороту щорічно. Це може вказувати на накопичення запасів товарів або матеріалів на складах підприємства, що може бути наслідком неефективного управління запасами або недостатньої активності на ринку. Це дуже важливо, оскільки

збільшення тривалості обороту може вплинути на фінансову стійкість та прибутковість підприємства.

У той же час, враховуючи важливість трудових ресурсів у діяльності будь-якого підприємства, важливо розглянути їхню ефективність використання. Компанії, які інвестують у розвиток свого персоналу, створюють сприятливе середовище для зростання продуктивності та конкурентоспроможності.

Для глибшого розуміння ситуації та можливих шляхів вдосконалення, варто звернутися до аналізу показників, що характеризують ефективність використання трудових ресурсів Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс” упродовж 2021-2023 років, представлених у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Показники ефективної трудових ресурсів Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс”

Показники	Роки			Абсолютне відхилення	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022
Обсяг реалізованої продукції, тис. грн.	24333	25155	24326	+822	-829
Прибуток (збиток) тис. грн.	2149	2052	1597	-97	-455
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	53	61	55	+8	-6
Продуктивність праці, тис. грн.	459,1	412,4	442,3	-46,7	+29,9
Фонд оплати праці працівників, тис. грн.	8401,1	9256,8	9606,9	+855,7	+350,1
Середньомісячна заробітна плата працівника, грн.	13209,3	12645,9	14555,9	-563,4	+1910,0
Затратомісткість, тис. грн.	0,3	0,4	0,4	+0,1	-
Затратовіддача, тис. грн.	2,9	2,7	2,5	-0,2	-0,2

У таблиці 2.5, показано, що фонд оплати праці працівників Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс” зростає щороку: у 2022 році на +855,7 тис. грн, а у 2023 році – на +350,1 тис. грн. Середньомісячна зарплата у 2022 році зменшилася на -563,4 тис. грн, а у 2023 році – збільшилася на +190 тис. грн. Показники затратовіддачі та затратомісткості за цей період майже не змінюються.

Аналіз операційних витрат (табл. 2.6) є важливим інструментом для оцінки фінансового стану, ефективності управління та прийняття стратегічних рішень у

діяльності підприємства.

Таблиця 2.6

Динаміка операційних витрат підприємства за 2021-2023 роки

Показники	Роки			Абсолютне відхилення	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022
Матеріальні витрати	10953	9005	8140	-1948	-865
Витрати на оплату праці	8695	11344	12024	+2649	+680
Відрахування на соціальні заходи	1883	2388	2492	+505	+104
Амортизація	692	330	374	-362	+44
Інші операційні витрати	17	3	3	-14	-
Всього витрат	22240	23070	23033	+830	-37

Провівши аналіз за даними табл. 2.6, можемо зробити наступні висновки. Операційні витрати зросли з 22 240 тис. грн. у 2021 році до 22 033 тис. грн. у 2023 році. При цьому матеріальні витрати щорічно зменшувалися: на 1,948 тис. грн. у 2022 році та на 865 тис. грн. у 2023 році. Водночас витрати на оплату праці зростали щороку: на 2,649 тис. грн. у 2022 році та на 680 тис. грн. у 2023 році. Відрахування на соціальні заходи також збільшувалися протягом досліджуваного періоду: на 505 тис. грн. у 2022 році та ще на 104 тис. грн. у 2023 році. Амортизація спершу значно зменшилася на 362 тис. грн. у 2022 році, але у 2023 році показала зростання на 44 тис. грн. Інші операційні витрати зменшилися на 14 тис. грн. у 2022 році і залишилися на цьому ж рівні у 2023 році. Ці дані можуть бути використані для подальшого аналізу ефективності витрат підприємства та планування бюджету на наступні періоди.

На рис. 2.3 зобразимо структуру операційних витрат Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс” за 2021-2023 роки.

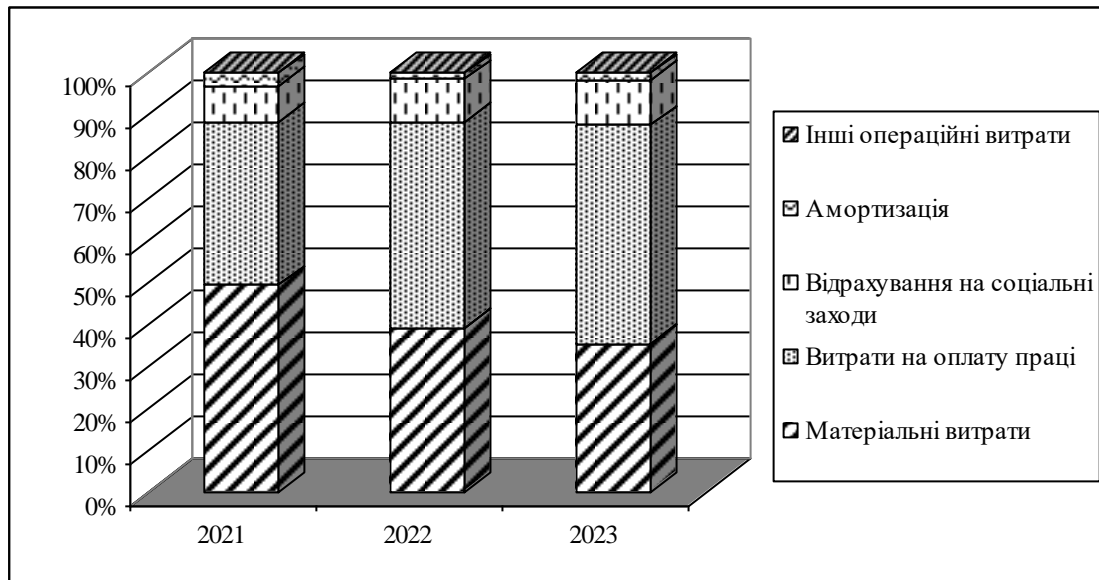

Рис. 2.3. Структура операційних витрат Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс”

Як видно з рис. 3.3, найбільшу частку в структурі операційних витрат Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс” за період 2021-2023 років займають матеріальні витрати та витрати на оплату праці. Найменшу частку, відповідно, становлять інші операційні витрати.

Аналіз фінансових результатів є важливою складовою економічної характеристики виробничо-господарської діяльності підприємства. Такий аналіз допомагає визначити ефективність управлінських рішень та стратегій, оцінити, наскільки ефективно використовуються ресурси підприємства, а також визначити рівень прибутковості інвестицій. Завдяки цьому аналізу керівництво може приймати обґрунтовані рішення щодо розподілу прибутку та інвестування у розвиток підприємства.

Розглянемо динаміку формування фінансових результатів Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс” на основі даних табл. 2.7. Ця таблиця надає інформацію про доходи та витрати підприємства, дозволяючи виявити ключові тенденції та зміни, що відбулися за аналізований період.

Такий детальний аналіз дозволить виявити сильні та слабкі сторони діяльності підприємства, знайти можливості для оптимізації витрат та підвищення доходів, а також розробити стратегії для покращення фінансових показників у майбутньому.

Таблиця 2.7

Фінансові результати Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс”
за 2021-2023 роки, (тис. грн.)

Показники	Роки			Абс. відх.	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022
Чистий дохід від реалізації продукції	24333	25155	24326	+822	-829
Собівартість реалізованої продукції	18094	19065	16805	+971	-2260
Валовий прибуток	6239	6090	7521	-149	+1431
Інші операційні доходи	56	418	654	+362	+236
Адміністративні витрати	3050	3754	5543	+704	+1789
Витрати на збут	607	248	682	-359	+434
Інші витрати	17	3	3	-14	-
Податок на прибуток	472	451	350	-21	-101
Чистий прибуток	2149	2052	1597	-97	-455

Дані табл. 2.7 свідчать про тенденцію до зменшення чистого прибутку підприємства з року в рік. У 2022 році чистий прибуток знизився на -97 тис. грн у порівнянні з 2021 роком, а у 2023 році на -455 тис. грн у порівнянні з 2022 роком. Це зменшення, ймовірно, спричинене зменшенням чистого доходу від реалізації продукції, а також збільшенням адміністративних витрат котрі у 2022 році зросли на +704 тис.грн., а у 2023 році збільшились на +1789 тис.грн. та витрат на збут котрі у 2023 році збільшились на +434 тис.грн.

Для наочності продемонструємо динаміку доходів Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс” за 2021-2023 роки на рис. 2.4.

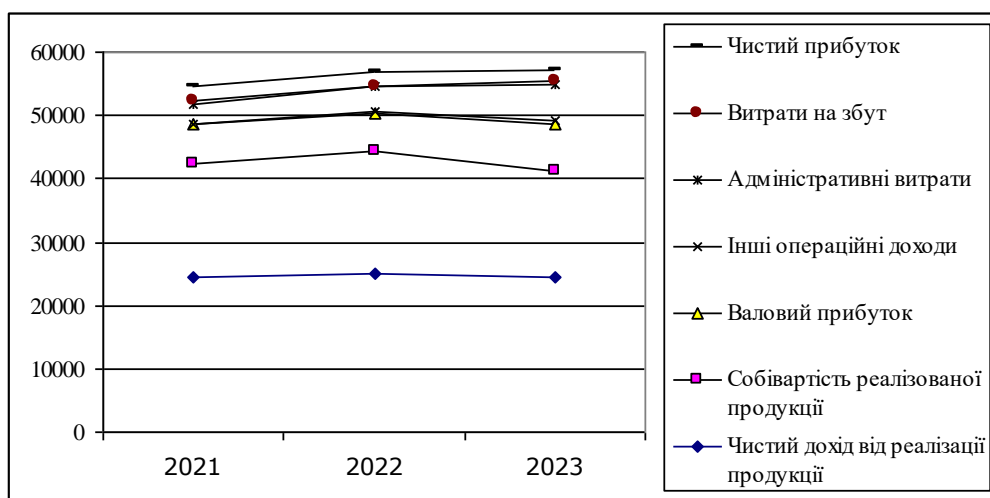

Рис. 2.4. Динаміка доходів Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс”

Аналіз рентабельності є ключовим інструментом управління підприємством і досягнення стратегічних цілей. Він дозволяє виявити сильні та слабкі сторони бізнесу, знайти можливості для вдосконалення і розвитку, а також приймати обґрунтовані рішення для успішного функціонування на ринку.

Розглянемо показники рентабельності Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс” у табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Показники рентабельності Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс” за 2021-2023 р.

Показники	Роки			Абсолютне відхилення	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	2149	2052	1597	-97	-455
Середня сума загального капіталу, тис. грн.	7414	10103	11416	+2689	+1313
Середня сума оборотного капіталу, тис. грн.	4544,5	7035,5	6969	+2491	-67
Середня сума основного капіталу, тис. грн.	2869,5	3067	4446,5	+197,5	1379,5
Виручка від реалізації, тис. грн.	24333	25155	16805	+822	-8350
Рентабельність, в % до:					
Рентабельність загального капіталу	29,0	20,3	14,0	-8,7	-6,3
Рентабельність оборотного капіталу	47,3	29,2	22,9	-18,1	-6,3
Рентабельність основного капіталу	74,9	66,9	35,9	-8,0	-31,0
Рентабельність реалізації	8,8	8,2	9,5	-0,7	+1,3

Аналіз свідчить, що показники рентабельності Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс” зменшуються щороку. Рентабельність загального капіталу знизилася на 8,7% у 2022 році та на 6,3% у 2023 році, рентабельність оборотного капіталу – на 18,1% у 2022 році та на 6,3% у 2023 році. Водночас рентабельність реалізації продукції у 2023 році зросла на 1,3%.

Узагальнимо економічну характеристику діяльності Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс” на основі показників з табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Основні показники фінансово-господарської діяльності Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс” за 2021-23 р.

Показники	Роки			Абс. відх.(+;-)		Відносне відх. (%)	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022	2022/2021	2023/2022
Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	24333	25155	16805	+822	-8350	+103,38	66,81
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	18094	19065	205772	+971	186707	+105,37	+1079,32
Валовий прибуток, тис. грн.	6239	6090	7521	-149	+1431	97,61	+123,50
Чистий прибуток, тис. грн.	2149	2052	1597	-97	-455	95,49	77,83
Витрати (доходи) з податку на прибуток, тис. грн.	472	451	350	-21	-101	95,55	77,61
Рентабельність реалізованої продукції, %	8,8	8,2	9,5	-0,7	+1,3	93,18	+115,85
Фонд оплати праці, тис. грн.	8401	9257	9607	+855,7	+350,1	+110,19	+103,78
Середньооблікова чисельність працюючих, осіб	53	61	55	+8	-6	+115,09	90,16
Середньомісячна заробітна плата одного працюючого, грн.	13209	12646	14556	-563	+1910	+95,74	+115,10
Продуктивність праці, тис. грн.	459,1	412,4	442,3	-46,7	+29,9	89,83	+107,25
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	5243	5951	7682,5	+709	+1732	+113,50	+129,10
Фондовіддача, грн./грн.	4,6	4,2	3,2	-0,4	-1,1	91,30	76,19
Фондомісткість, грн./грн.	0,2	0,2	0,3	-	+0,1	100,00	+150,00
Фондоозброєність, тис. грн.	98,9	97,6	139,7	-1,4	+42,1	98,69	+143,14
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	4545	7036	6969	+2491	-66,5	+154,81	99,05
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	5,4	3,6	3,5	-1,8	-0,1	66,67	97,22
Тривалість обороту, дні	68	102	105	+34	+2	+150,00	+102,94

За результатами аналізу таблиці 2.9 ми робимо наступні висновки. Зокрема впродовж 2021-2023 років Сокальське ДЛГП ЛГП “Галсільліс” демонструє хороші показники діяльності, так як присутній чистий прибуток підприємства з року в рік проте він має тенденцію до зменшення. У 2022 році чистий прибуток знизився на -97 тис. грн у порівнянні з 2021 роком, а у 2023 році на -455 тис. грн у порівнянні з 2022 роком. Це зменшення, ймовірно, спричинене зменшенням чистого доходу від реалізації продукції, а також збільшенням адміністративних витрат котрі у 2022 році зросли на +704 тис.грн., а у 2023 році збільшились на +1789 тис.грн. та витрат на збут котрі у 2023 році збільшились на +434 тис.грн.

Фонд оплати праці працівників Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс” зростає щороку: у 2022 році на +855,7 тис. грн, а у 2023 році – на +350,1 тис. грн. Середньомісячна зарплата у 2022 році зменшилася на -563,4 тис. грн, а у 2023 році – збільшилася на +190 тис. грн. Показники затратовіддачі та затратомісткості за цей період майже не змінюються.

Середньооблікова чисельність працюючих спочатку у 2022 році збільшується на +8 осіб однак вже у 2023 році вона зменшується на -6 осіб. Показник продуктивності праці має обернену тенденцію спершу у 2022 році його значення зменшується на -46,7 тис.грн /ос. а вже у 2023р. збільшується на +29,9 тис.грн./ос.

Середньорічна вартість основних засобів збільшилась у 2022 році на 709 тис. грн., а в 2023 році – на 1731 тис. грн. Однак фондівіддача за цей період зменшилась: у 2022 році –на 0,4 грн./грн., а в 2023 році – на 1,1 грн./грн. Це свідчить про те, що деякі основні засоби застаріли і вже не відповідають потребам підприємства.З іншого боку, фондоозброєність основних засобів Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс” збільшилась з 98,9 тис. грн. у 2021 році до 139,7 тис. грн. у 2023 році. Фондорентабельність протягом аналізованого періоду практично не зазнала змін.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів демонструє зменшення і збільшення тривалості їх обороту щорічно. Це може вказувати на накопичення

запасів товарів або матеріалів на складах підприємства, що може бути наслідком неефективного управління запасами або недостатньої активності на ринку.

2.2. Практичні аспекти ведення обліку касових операцій у звітності

Згідно з наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 було ухвалено Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” (НП(С)БО 1) [6], яке визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності, а також вимоги до визнання і розкриття її елементів. Впровадження цього стандарту стало важливим кроком у наближенні національного бухгалтерського обліку до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

Фінансова звітність, згідно з НП(С)БО 1, включає бухгалтерську звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період (п. 3 р. I НП(С)БО 1, ст. 1 Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. № 996-XIV [4]). Метою складання фінансової звітності є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про загальні показники діяльності підприємства для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Фінансова звітність складається з таких основних елементів:

1. Баланс (Звіт про фінансовий стан) – відображає активи, зобов’язання та власний капітал підприємства на певну дату.
2. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) – показує доходи, витрати та прибуток або збиток за звітний період.
3. Звіт про рух грошових коштів – надає інформацію про надходження та вибуття грошових коштів протягом звітного періоду.
4. Звіт про власний капітал – відображає зміни у власному капіталі підприємства протягом звітного періоду.

5. Примітки до фінансової звітності – розкривають додаткову інформацію, яка пояснює окремі статті фінансової звітності та надає детальнішу інформацію про облікову політику підприємства.

Зміна стандартів фінансової звітності була спрямована на підвищення прозорості та зрозумілості фінансової інформації для користувачів, зокрема інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін. Впровадження НП(С)БО 1 сприяло поліпшенню якості фінансової звітності українських підприємств, зробило її більш зрозумілою та порівнянною на міжнародному рівні, що є важливим для інтеграції України у світову економіку.

Таким чином, фінансова звітність є важливим інструментом управління підприємством, оскільки вона забезпечує необхідною інформацією для прийняття стратегічних рішень і сприяє підвищенню ефективності його діяльності.

Касові операції на підприємстві охоплюють усі види фінансових трансакцій, пов'язаних з оборотом грошових коштів. Відповідно до визначення котре подано у Законі України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, активи — це ресурси, якими підприємство володіє і контролює в результаті минулих подій і використання яких може призвести до отримання економічних вигод у майбутньому.

Грошові кошти охоплюють готівку, суми на банківських рахунках та депозити, які можна зняти безпосередньо на вимогу. Поняття готівки включає грошові банкноти і монети, котрі знаходяться в обігу та можуть бути використані з метою проведення різноманітних фінансових операцій.

Гроші та їх еквіваленти у графі 1165 обліковуються як складова Оборотних активів у балансі. Готівка в касі відображається у рядку “Готівка” (код 1166) того ж розділу, де фігурує сума готівки в обліковій валюті та іноземній валюті. Цю інформацію беруть зі сальдо Дебет 30 “Готівка” з бухгалтерських регістрів. Звіт про рух грошових коштів відображає рух коштів, включаючи готівку в касі та рух по рахунках у банках. Для складання цього звіту коштів класифікують за видами діяльності: операційна, фінансова та інвестиційна.

Звіт про рух грошових коштів не враховує внутрішніх переміщень коштів в складі готівки, наприклад, перекладання грошей з поточного рахунку в касу або навпаки.

Згідно із чинним законодавством, при формуванні фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності, підприємства можуть вибирати між прямим або непрямим методом складання звіту про рух грошових коштів (форма №3 або 3-н) з використанням відповідної форми звіту. Ця альтернатива дозволяє кожному підприємству враховувати особливості своєї господарської діяльності та забезпечує більший ступінь гнучкості у складанні фінансової звітності. У звіті розгорнуто вказуються суми надходжень та видатків, що виникають у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Якщо рух грошових коштів пов'язаний з різними видами діяльності, відповідні суми подаються окремо, що дозволяє здійснювати більш детальний аналіз фінансових потоків. Внутрішні переміщення коштів не враховуються в звіті про рух грошових коштів, і негрошові операції (наприклад, фінансова оренда, бартерні угоди, емісія акцій) виключаються з цього звіту, забезпечуючи більш точне відображення фактичних фінансових потоків.

Процес складання Звіту про рух грошових коштів включає п'ять основних етапів, як показано на рисунку 2.5, що дозволяє систематично та комплексно аналізувати фінансові потоки підприємства.

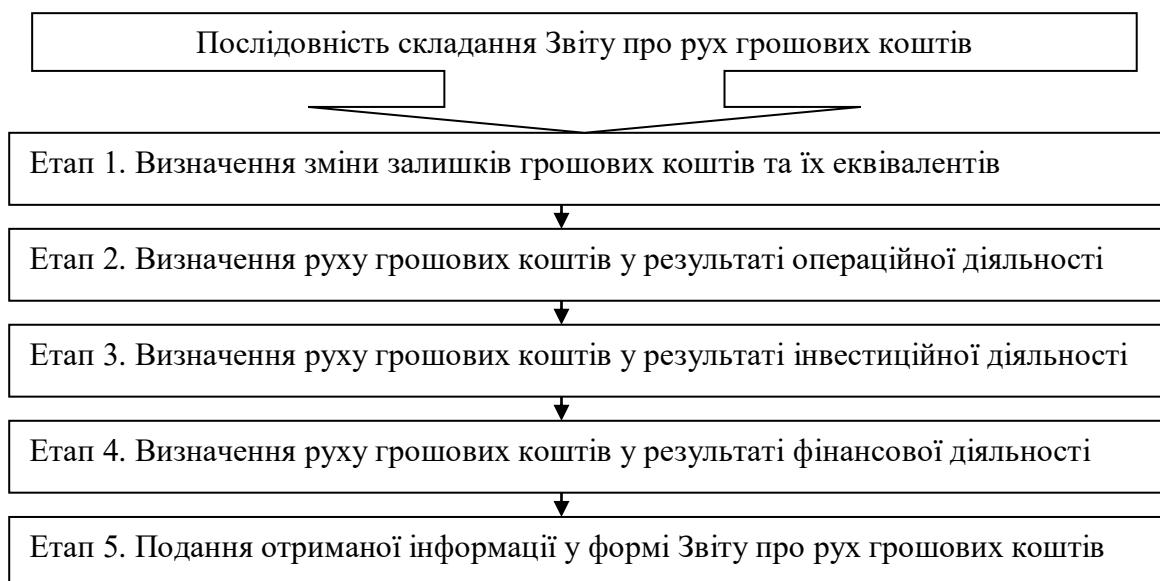

Рис. 2.5 Процес формування Звіту про рух грошових коштів

Згідно з Методичними рекомендаціями №433, у статті “Гроші та їх еквіваленти” [31] відображаються різноманітні форми грошових коштів, зокрема готівка в касі підприємства, кошти на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути вільно використані для поточних операцій. До цієї категорії також належать грошові кошти в дорозі, електронні гроші та інші еквіваленти грошей. У цій статті можуть бути зазначені кошти як у національній, так і в іноземній валютах. Важливо зазначити, що кошти, які не можна використати для операцій протягом одного року від дати балансу або протягом операційного циклу через певні обмеження, виключаються зі складу оборотних активів і класифікуються як необоротні активи.

Джерелом інформації про грошові кошти та їх еквіваленти у Сокальському дочірньому лісогосподарському підприємстві ЛГП “Галсільліс” є сальдо на таких рахунках:

- Дт 301 “Готівка у національній валюті”,
- Дт 311 “Поточні рахунки в банках у національній валюті”,
- Дт 312 “Поточні рахунки в банках у іноземній валюті”.

У Примітках до річної фінансової звітності, в розділі VI під назвою “Грошові кошти” (код рядка 640 – 690), відображається інформація про наявність грошових коштів підприємства. Це включає всі форми грошових коштів, які підприємство може використовувати для своїх поточних фінансових операцій.

Таким чином, можна підсумувати, що касові операції підприємства відображаються у фінансовій звітності досить обмежено. Це пояснюється тим, що значна частина грошових коштів відображається на банківських рахунках або в інших формах, які класифікуються окремо у фінансових звітах. Однак ця інформація є важливою для повного розуміння фінансового стану підприємства і забезпечує необхідну прозорість у відображенні його грошових потоків..

2.3 Сучасні комп'ютерні технології ведення обліку на підприємстві та їх практичне застосування

Практичне застосування сучасних комп'ютерних технологій у бухгалтерському обліку означає можливість комплексного використання різних видів програмного забезпечення для точного та ефективного відображення господарських операцій. Завдяки технологічним досягненням бухгалтери можуть інтерпретувати, обробляти та аналізувати дані значно швидше і ефективніше, ніж будь-коли раніше. Цей процес не просто автоматизує рутинні завдання, але й підвищує загальну продуктивність та точність бухгалтерських операцій.

У контексті розвитку бізнесу, важливо розуміти, що перенесення господарських операцій в електронний формат є частиною ширшого процесу цифрової трансформації, який включає декілька логічних етапів:

1. Перехід на електронні документи:

– Використання електронної форми документів замість традиційних паперових. Це передбачає автоматичне формування документів за допомогою бухгалтерських програм, що зменшує час та зусилля, необхідні для ручного введення даних, та мінімізує ймовірність помилок [26].

2. Створення юридично значущих електронних документів:

– Відповідно до законів України “Про електронні документи та електронний документообіг” та “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, створюються юридично значущі електронні документи, підписані електронним підписом. Це не лише забезпечує правову силу таких документів, але й підвищує рівень безпеки та конфіденційності даних.

3. Впровадження управлінських нововведень [27].:

– Використання комплексу комп'ютерних програм та хмарних сервісів для збереження даних дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення. Ці нововведення забезпечують послідовний та замкнутий цикл впровадження цифрових технологій у бізнес-процеси, що включає аналіз даних у режимі реального часу, прогнозування та стратегічне планування.

Наприклад, системи управління підприємством (ERP-системи) інтегрують всі аспекти бізнесу, включаючи бухгалтерський облік, управління запасами, продажі, виробництво та людські ресурси, в єдину інформаційну систему. Хмарні сервіси забезпечують доступ до даних з будь-якої точки світу, що сприяє гнучкості та мобільності бізнесу.

У результаті, цифрова трансформація бухгалтерського обліку не тільки автоматизує і прискорює процеси, але й надає нові можливості для аналізу та управління бізнесом. Це включає більш точне відстеження фінансових показників, своєчасне виявлення проблем та ризиків, а також оптимізацію ресурсів та витрат. Таким чином, інтеграція сучасних комп'ютерних технологій у бухгалтерський облік стає ключовим фактором успішного розвитку і конкурентоспроможності підприємства.

Сучасний розвиток ринкових відносин вимагає від бізнесу швидкої адаптації до змін, що запроваджуються цифровим середовищем. Сучасні комп'ютерні технології настільки глибоко інтегровані у всі сфери повсякденного життя та бізнесу, що пересічний споживач не уявляє свого існування без них. Це також стосується і керівників компаній всіх рівнів, які прагнуть мати оперативну інформацію швидко, чітко та незалежно від місця розташування. Особливо це важливо для бухгалтерської інформації, яка є основою для прийняття більшості управлінських рішень.

Проаналізувавши дані з фінансово-бухгалтерських порталів та інформаційних сайтів для бухгалтерів, можна виділити найбільш поширені спеціалізовані програми (таблиця 2.10). Наприклад, сучасні комп'ютерні програми значно полегшують ведення бухгалтерського обліку, забезпечуючи широкий спектр можливостей: від простих калькуляторів до автоматизованих реєстрів та форм звітності.

Для ефективного впровадження цифрових технологій у бухгалтерський облік необхідно враховувати кілька ключових аспектів:

- Техніко-економічні вимоги: Встановлення цифрових технологій повинно відповідати технічним стандартам та економічній доцільності. Це включає вибір

відповідного обладнання та програмного забезпечення, яке забезпечить стабільну та ефективну роботу системи.

- Фінансова та ресурсна відповідність: Нововведення повинні бути фінансово обґрунтованими та підтримуватися відповідними ресурсами. Важливо оцінити витрати на впровадження та експлуатацію цифрових систем, а також забезпечити їхнє фінансування.

- Підвищення професійної компетентності: Підвищення професійного рівня працівників бухгалтерських служб сприяє ефективному використанню нових технологій. Це включає навчання та перепідготовку персоналу, а також розвиток навичок роботи з цифровими інструментами.

- Стратегія розвитку компанії: Цифровізація повинна відповідати загальній стратегії розвитку підприємства. Важливо інтегрувати цифрові технології у бізнес-процеси таким чином, щоб вони сприяли досягненню стратегічних цілей компанії.

- Зворотний зв'язок: Забезпечення зворотного зв'язку від користувачів цифрової інформації дозволяє постійно вдосконалювати процеси та адаптувати систему до потреб підприємства. Це включає збір та аналіз відгуків користувачів, а також внесення необхідних змін та покращень.

Незважаючи на широке використання Excel-таблиць, вагома частина обліку все ще не цілком автоматизована, що вказує на значні перспективи для подальшого впровадження сучасних комп'ютерних технологій у бухгалтерський облік. За оцінками, рівень впровадження цифрових технологій у бухгалтерський облік в середньому становить 43,4% у розрізі різних ділянок впровадження [28].

Сучасні виклики глобалізованої економіки стимулюють подальше поширення інформаційних технологій, спрямованих на підвищення продуктивності бухгалтерської служби та надійності обліково-аналітичних даних. Це включає використання таких інструментів, як хмарні сервіси для збереження та обробки даних, автоматизовані системи управління підприємством (ERP-системи), та інші спеціалізовані бухгалтерські програми, які забезпечують інтеграцію та синхронізацію даних в реальному часі.

Таблиця 2.10

Сучасне програмне забезпечення для бухгалтера

Напрямок діджиталізації	Сфера застосування	Приклад програмного забезпечення
Автоматизація обліку	Здійснення регламентних операцій господарської діяльності за допомогою комп'ютерних програм	1С-Підприємство, Дебет-Плюс, BAS Бухгалтерія, iBuh Online, SMARTfin.ua, Zarplata 24, ТОРГСофт, FIT Бюджет, KBS, BookKeeper, MASTER: Бухгалтерія, IT-Enterprise. Бухгалтерія, ВJET та ін.
База даних підприємств	Упорядкування інформації за реєстрами	Реєстр платників податків, Реєстр застрахованих осіб ПФУ, Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та ін.
Електронний кабінет платника податку	Актуальний довідник по податковому законодавству України, подачі електронних звітів, сплаті податків, перевірки заборгованості онлайн	Taxer, cabinet.tax.gov.ua
Інформаційно-довідкові системи	Надання юридичної допомоги, професійні консультації	ЛІГА:Закон, ІНФО-Диск, Парус-Консультант тощо
Звітність	Онлайн-заповнення та автоматичне відсилання форм звітності	MEDoc, Cota, BAS Бухгалтерія, iFin, Liga: Report, iBuh Online, електронна бухгалтерія Приват 24, Соната та ін.
Калькулятори	Спрощення математичних розрахунків з урахуванням змін законодавства	Зарплатний калькулятор, Калькулятор індексації заробітної плати, Калькулятор терміну відпустки/кількості (робочих) днів, Пенсійний калькулятор, Калькулятор податкової віддачі, Калькулятор нарахування амортизації основних засобів тощо
Сервіси для отримання кваліфікованого електронного підпису (КЕП)	Онлайн-сервіс створення удосконаленого електронного підпису для подання електронної звітності до контролюючих державних органів, підписання електронних документів, отримання державних електронних послуг	Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг інформаційно - довідкового департаменту ДПС (ЕДП ІДД ДПС), ЦСК «Україна», MasterKey, Deposit Sign Portfel.ua та ін
Електронний документообіг	Онлайн-сервіс створення, погодження та підписання електронних документів	DEALS, Вчасно, Fredo та ін.
Програмний реєстратор розрахункових операцій (ПРРО)	Проведення розрахунково-касових операцій	Кашалот, СмартКаса, Checkbox та ін.
Різне	Сервіси для спрощення роботи бухгалтера	Конструктор бухгалтерських проводок, сервіс для визначення кодів видів економічної діяльності КВЕД

Безсумнівно, обробка даних за допомогою цифрових технологій відбувається значно швидше і дозволяє уникнути помилок, які часто виникають при ручній обробці документів. Використання цифрових технологій також забезпечує оперативний доступ до необхідної інформації у будь-який момент. Це особливо важливо в сучасну епоху діджиталізації, адже швидкість прийняття обґрунтованих рішень значною мірою визначає успіх підприємства загалом.

Варто зазначити, що процес цифровізації облікової системи не відбувається ізольовано, а формує цілісну та завершену систему трансформації бухгалтерського обліку в цифровий простір. Зазвичай, ця система складається з декількох взаємопов'язаних компонентів:

1. Система обробки транзакцій (TPS – Transaction Processing System) - Ця система відповідає за проведення щоденних господарських операцій та підтримку бізнес-процесів. Вона автоматизує рутинні завдання, такі як облік продажів, закупівель, виплати заробітної плати та інші операції. Завдяки цьому знижується ймовірність людських помилок та підвищується ефективність роботи.

2. Загальна система бухгалтерського обліку та система фінансової звітності (GLS – General Ledger System, FRS – Financial Reporting System) - Ця система відображає повну картину фінансового стану підприємства. Вона автоматично формує звітність, забезпечує своєчасне виявлення фінансових проблем та відображає результати діяльності підприємства у зручному та зрозумілому вигляді. Ця система також дозволяє керівництву приймати обґрунтовані рішення на основі актуальних фінансових даних.

3. Система управлінської звітності (MRS – Management Reporting System) - Ця система формує інформаційно-аналітичну основу для прийняття управлінських рішень. Вона забезпечує доступ до детальної інформації про фінансовий стан підприємства, аналізує результати діяльності, виявляє тенденції та прогнози. Завдяки цьому менеджери можуть приймати стратегічні рішення, спрямовані на покращення ефективності та конкурентоспроможності підприємства.

Ураховуючи широке застосування цифрових технологій у сфері бухгалтерського обліку, виникають ряд труднощів при впровадженні повної автоматизації у підприємства:

- Недоліки у нормативно-правовому забезпеченні, що характеризуються фрагментарністю та відсутністю системності у прийнятті нормативних актів та реалізації постанов;

- Інституційна неоднозначність, яка уповільнює впровадження світових стандартів бухгалтерського обліку в українській практиці;

- Недосконалість інфраструктури, що ускладнює доступ підприємств різних рівнів до цифрових інновацій;

- Високі витрати на впровадження та підтримку облікового програмного забезпечення.

Усунення перешкод перед повною діджиталізацією бухгалтерського обліку не лише відкриває шлях до ряду переваг, а й забезпечує:

- Максимальну точність операцій при передаванні даних;

- Можливість віддаленого доступу до облікової інформації;

- Зручне виконання операцій пов'язаних з обліком та зростання продуктивності бухгалтера;

- Гарантовану безпеку зберігання інформації та гнучкий доступ до неї;

- Синхронізацію та інтеграцію та бізнес-процесів;

- Універсальність здійснення операцій.

Через це процес впровадження сучасних комп'ютерних технологій у бухгалтерський облік стає необхідним компонентом сучасних макроекономічних реформ. Глобалізація економічного простору та розвиток концепції “розділених технологій” чи “хмарних технологій” виносять обробку інформації, включаючи бухгалтерську, на новий рівень. За цією концепцією дані обробляються не з одного комп'ютера чи робочого місця, а розподіляються між будь-якою кількістю комп'ютерів, підключених до Інтернету.

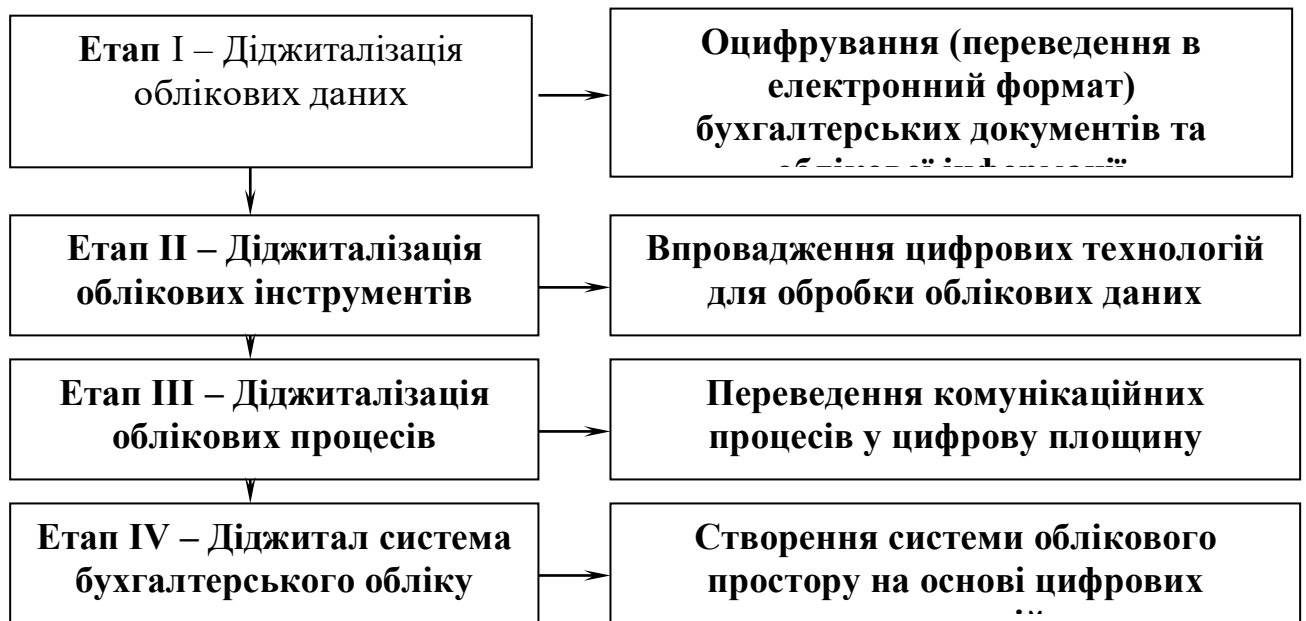

Рис. 2.6 Етапи імплементації сучасних комп'ютерних технологій

бухгалтерський облік

Останнім часом стає все поширенішим використання “cloud-бізнесу” - підходу до ведення бізнесу, що ґрунтується на використанні технологій хмарних обчислень. Цей термін стає все більш популярним, незалежно від специфіки економічної діяльності підприємств. Проте багато працівників в обліково-аналітичному секторі українських компаній ще не мають достатнього розуміння цього підходу, хоча він має численні переваги. За інформацією з Державної служби статистики України, лише 10,2% підприємств використовували послуги хмарних обчислень у своїх бізнес-процесах у 2021 році. Ще менше, лише 5,2%, застосовують технології хмарних обчислень безпосередньо у бухгалтерському обліку та фінансах.

Загалом, світові тенденції продемонстрували, що “cloud-облік” є більш сучасним та розвинутим варіантом порівняно з традиційними системами, де інформаційні рішення розміщуються на локальних серверах у межах компанії.

“Хмарний облік” представляє собою новий підхід до ведення обліку, який відрізняється від традиційного підходу. Однією з головних переваг цього методу є значно менші початкові витрати: не потрібно придбавати сервери для зберігання та обробки даних, а також спеціальне обладнання для резервного копіювання і ліцензії на антивірусні програми. У “хмарному” обліку окремі комп'ютери, що

використовуються для створення та передачі даних у “хмару”, можуть мати меншу продуктивність, що знижує їхню вартість.

Безпека також є важливою складовою “хмарного” обліку. Усі дані та програмне забезпечення зберігаються на захищених серверах, що контролюються компаніями, які надають “хмарні” послуги. Такі сервери захищені від мережових атак завдяки інвестиціям у захист і безпеку. Зворотно, традиційний облік може бути вразливим перед різними ризиками, такими як пожежі, крадіжки або природні катастрофи, які можуть пошкодити обладнання та призвести до втрати даних.

Запровадження “хмарного” обліку дозволяє знизити витрати та підвищити продуктивність працівників. Доступ до даних можна отримати в будь-який час із будь-якого електронного пристрою або веб-браузера, включаючи мобільні телефони та планшети, незалежно від їхньої потужності. Таким чином, очікується, що розвиток “хмарного” обліку буде продовжуватися в найближчі роки.

Впровадження сучасних комп’ютерних технологій у бухгалтерський облік та їх інтеграція в інформаційну систему підприємства стали необхідністю у цифрову епоху. Інформаційна система спрямована на зростання продуктивності підприємства, зміцнення її конкурентоспроможності та трансформацію бухгалтерського обліку на мистецтво, що забезпечує успіх підприємства.

Українські підприємства розуміють важливість оновлень у керуванні бізнес-процесами та активно використовують можливості сучасного програмного забезпечення, щоб розширити свої можливості та забезпечити подальший розвиток.

РОЗДІЛ 3

АУДИТ КАСОВИХ ОПЕРАЦІЙ У СОКАЛЬСЬКЕ ДОЧІРНЄ ЛІСОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО ЛП «ГАЛСІЛЬЛІС»

3.1. Мета, зміст, завдання та джерела інформації аудиту касових операцій

Мета аудиту касових операцій полягає в перевірці законності, достовірності та доцільності фінансових трансакцій підприємства з готівковими коштами, а також правильності їх обліку. Основним завданням такої перевірки є:

- Оцінка стану зберігання та надійності готівки та цінних паперів.
- Перевірка законності готівкових операцій.
- Визначення відповідності касової дисципліни.
- Аналіз правильності відображення інших фінансових операцій.

Головною метою є переконатися у відповідності використовуваних організацією методик обліку та оподаткування готівкових операцій нормативним вимогам, що діють в Україні на час перевірки, з метою сформулювати висновок про достовірність фінансової звітності у всіх суттєвих аспектах.

Перевірка законності операцій з готівковими коштами проводиться шляхом попередньої систематизації низки завдань аудиту. Це дозволяє глибше оцінити кожен аспект фінансових операцій та забезпечити їх відповідність чинному законодавству та внутрішнім нормативним актам підприємства. До основних завдань, які слід виконати під час аудиту, належать [34]:

1. Встановлення повноти та своєчасності оприбуткування всіх грошових коштів:

- Перевірка, чи всі надходження грошових коштів належним чином зареєстровані та відображені в облікових документах;

- Оцінка процедур, що використовуються для забезпечення повноти записів про надходження готівки.

2. Встановлення повноти та своєчасності перерахування грошових коштів з каси на поточні рахунки в банку:

- Аналіз своєчасності та коректності проведення банківських операцій з перерахування готівки;

- Оцінка дотримання встановлених процедур щодо передачі готівкових коштів у банк.

3. Перевірка наявності підтверджуючих документів для всіх виплат:

- Перевірка, чи всі виплати супроводжуються відповідними документами (квитанціями, накладними, актами тощо);

- Аналіз правильності оформлення та зберігання таких документів.

4. Перевірка дотримання встановлених термінів виплат заробітної плати, підзвітних сум та інших виплат:

- Оцінка своєчасності виплат заробітної плати співробітникам;

- Перевірка виплат підзвітних сум та інших фінансових зобов'язань у встановлені терміни.

5. Виявлення можливості отримання доходу від продажу товарно-матеріальних цінностей матеріально відповідальними особами:

- Аналіз діяльності матеріально відповідальних осіб (завідувачів складів, комірників) щодо продажу товарно-матеріальних цінностей;

- Перевірка документів, що підтверджують такі операції, та їх відповідність встановленим правилам.

6. Встановлення відповідності всіх фактичних бухгалтерських записів операціям, рекомендованим Наказом про облікову політику підприємства і П(С)БО:

- Перевірка правильності та відповідності бухгалтерських записів внутрішній обліковій політиці підприємства;

- Оцінка відповідності облікових процедур національним стандартам бухгалтерського обліку (П(С)БО).

7. Перевірка правильності відображення бухгалтерських операцій:

- Аналіз правильності відображення всіх фінансових операцій у бухгалтерських книгах та звітності;

- Виявлення та корекція можливих помилок у бухгалтерських записах.

Особливо важливо детально вивчити бухгалтерські операції, проведені після планових і непланових інвентаризацій каси. Необхідно перевірити законність відображення виявлених надлишків та нестач грошових коштів, якщо такі були виявлені під час поточних перевірок.

Аудитори використовують різні методи фактичного та документального контролю за грошовими коштами. Основними напрямками перевірки є:

Наявність системи внутрішнього аудиту:

- Оцінка ефективності функціонування внутрішнього аудиту;

- Перевірка відповідності внутрішніх процедур контролю встановленим стандартам.

Методи вивчення бухгалтерських документів:

- У невеликих підприємствах документи розглядають у хронологічному порядку;

- У великих підприємствах документи аналізують у систематизованому вигляді, що дозволяє краще оцінити взаємозв'язки та структуру фінансових операцій.

Аудит касових операцій охоплює перевірку операцій, пов'язаних з обігом готівки в процесі фінансово-господарської діяльності підприємства, а також їх відповідність чинному законодавству. Це включає:

Перевірка правильності проведення операцій:

- Оцінка законності та обґрунтованості кожної фінансової операції;

- Перевірка дотримання всіх необхідних процедур та правил.

Аналіз результатів інвентаризацій:

- Вивчення виявлених надлишків та нестач грошових коштів;

- Перевірка документального підтвердження та відображення цих результатів у бухгалтерському обліку.

Контроль облікової політики:

- Оцінка відповідності облікової політики підприємства чинному законодавству та внутрішнім нормативним актам;
- Перевірка, чи відповідають всі бухгалтерські записи вимогам національних стандартів бухгалтерського обліку (П(С)БО).

Загалом, аудит касових операцій спрямований на забезпечення об'єктивної оцінки фінансової дисципліни підприємства та достовірності його фінансової звітності. Це включає не лише перевірку фактичних операцій, але й оцінку ефективності внутрішніх систем контролю та відповідності встановленим стандартам і правилам.

Перевірка касових операцій починається з аналізу надходження готівки до каси. Особлива увага приділяється: - Джерела надходження коштів: визначається від кого надійшли кошти, сума і за що конкретно; - Виявленню фіктивних перерахувань: встановлюються факти фіктивних перерахувань коштів за непродані товари, невиконані роботи та ненадані послуги.

Особливо ретельно слід перевіряти операції з видачі готівки, які списуються на виробничі та інші рахунки без подальшого подання звітів про їх використання. Це допомагає виявити можливі порушення і недоліки у фінансових операціях підприємства.

Важливим елементом аудиту касових операцій є перевірка правильності відображення цих операцій на рахунках бухгалтерського обліку, а також у журналі 1 та відомостях до нього. Для цього здійснюється арифметична перевірка кожного рядка журналу-ордера та відповідних відомостей, щоб визначити правильність підсумків.

Таким чином, аудит касових операцій забезпечує комплексну перевірку всіх аспектів обігу готівки в підприємстві, що дозволяє виявити і виправити можливі порушення і забезпечити достовірність фінансової звітності.

На рис. 3.1. відображений порядок здійснення аудиту розрахунково-касових операцій.

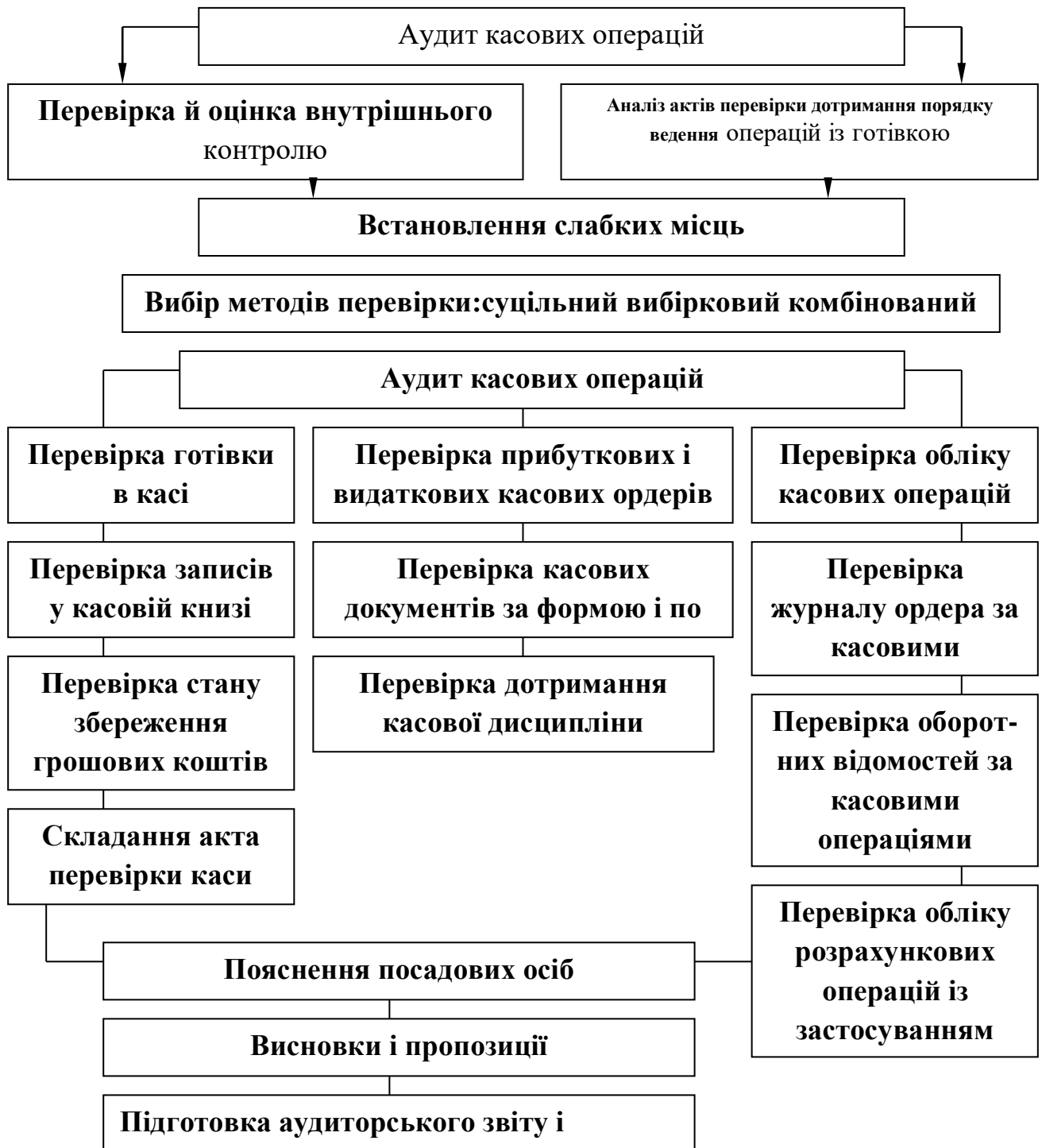

Рис 3.1. Порядок проведення аудиту розрахунково-касових

Джерелом інформації для аудиту грошових коштів у касі є первинні документи з обліку грошових коштів, облікові регістри, акти інвентаризації касової готівки, Головна книга, бухгалтерські баланси, касова книга, звіт касира, прибуткові та видаткові касові ордери, відомість 1.1, виписки з банку [33].

Процес вивчення касових операцій рекомендується проводити в такій послідовності:

1. Перевірка дотримання касової дисципліни.

- Оцінка відповідності операцій внутрішнім нормативним актам та чинному законодавству.

2. Перевірка записів у Касовій книзі та звіті касира:

- Аналіз правильності та повноти записів у Касовій книзі;

- Зіставлення даних Касової книги із звітами касира.

3. Перевірка правильності оформлення прибуткових і видаткових касових ордерів:

- Перевірка відповідності оформлення прибуткових і видаткових ордерів встановленим вимогам.

4. Інвентаризація готівки в касі:

- Проведення інвентаризації для виявлення фактичної наявності готівки.

- Порівняння фактичної наявності готівки з даними бухгалтерського обліку.

Під час документальної перевірки касових операцій аудитор використовує наступні документи:

- № КО-1 “Прибутковий касовий ордер”. Документ, що підтверджує надходження готівки до каси.

- № КО-2 “Видатковий касовий ордер”. Документ, що підтверджує видачу готівки з каси.

- № КО-3 і КО-3а “Журнал реєстрації прибуткових та видаткових касових документів”. Реєстраційні журнали для обліку всіх касових документів.

- № КО-4 “Касова книга”. Основний регістр обліку касових операцій.

- № КО-5 “Книга обліку прийнятих та виданих касиром грошей”. Книга для обліку грошових коштів, прийнятих і виданих касиром.

- Інші документи без ордерного оформлення прийому і видачі грошей
- Облікові реєстри.
- Головна книга та баланси на відповідні дати за рахунком 30 “Готівка”.

Ці документи забезпечують повний облік усіх касових операцій і дозволяють аудитору оцінити законність, достовірність та правильність фінансових операцій підприємства.

3.2. Методичні прийоми проведення аудиту касових операцій

Планування аудиту включає формулювання стратегії та тактики, складання загального плану аудиторської перевірки, розробку аудиторської програми та процедур, а також оцінку обсягу аудиторського контролю. Стратегія здійснення аудиту касових операцій має відповідати МСА 300 “Планування аудиту фінансової звітності”[42].

Залежно від мети аудиту, завдань, зазначених у договорі, та своїх можливостей, аудитор самостійно обирає методику проведення аудиту касових операцій. Основною метою обраної методики є встановлення об'єктивної істини щодо досліджуваного об'єкта.

Проведення суцільної перевірки є недоцільним через великі матеріальні та трудові витрати. Тому доцільно спершу оцінити систему внутрішнього контролю та обліку на підприємстві, а потім, залежно від результатів оцінки, або розширити обсяг досліджень, або ж покластися на дані клієнта, проводячи лише вибіркові перевірочні процедури для підтвердження надійності інформації системи внутрішнього контролю.

Аудит касових операцій дозволяє деталізувати зведені дані щодо джерел надходження та витрачання грошових коштів, дослідити необхідність їх витрачання, структуру та зміни у витратах, а також їх вплив на ефективність господарської діяльності. Аудитор у своїй роботі приділяє значну увагу рівню внутрішнього контролю на підприємстві, від якого залежить об'єм перевірки та її характер.

Для вивчення системи внутрішнього контролю підприємства та оцінки її ефективності аудитор формує тести. Беручи за основу існуючі тести у таблиці 3.1 було сформовано тест внутрішнього контролю касових операцій.

Таблиця 3.1

Тест внутрішнього контролю касових операцій Сокальське дочірнє лісогосподарське підприємство ЛГП “Галсільліс”

№	Зміст запитання	Варіант відповіді			Примітка
		Так	Ні	Інф-ція відсутня	
1	Наявність договору з касиром про повну матеріальну відповідальність	+	-	-	Виконано
2	Наявність сейфа для зберігання гї і їхніх еквівалентів	+	-	-	Виконано
3	Наявність суцільної реєстрації прибуткових і видаткових ордерів	+	-	-	Виконано
4	Наявність на підприємстві наказу керівника про періодичність перевірки готівки в касі	+	-	-	Виконано
5	Раптові перевірки каси проводяться регулярно й оформлюються відповідним актом	-	-	+	Виконано
6	Ліміт каси встановлений підприємством	+	-	-	Виконано
7	Дотримання касиром ліміту залишку каси контролюється головним бухгалтером (бухгалтером)	+	-	-	Виконано
8	Цільове використання коштів, отриманих у банку, контролюється головним бухгалтером (бухгалтером)	+	-	-	Виконано
9	Повнота здачі депонованих сум у банк контролюється головним бухгалтером (бухгалтером)	+	-	-	Виконано
10	Наявність окремих касових книг для обліку готівки у різних валютах	+	-	-	Виконано
11	Перерахунок готівки в іноземній валюті для відображення в національній валюті здійснюється за курсом НБУ на дату здійснення операції	-	+	-	Не викор. іноз. готівка
12	Наявність порушень ведення касових операцій, встановлених: а) внутрішнім контролем; б) органами зовнішнього контролю	-	-	+	Виконано
13	Чи мали місце факти накладання на підприємство стягнень за порушення Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні?	-	+	-	Виконано

Метою тестування внутрішнього контролю касових операцій є надання інформації або її спростування, що на підприємстві: касові операції проводяться відповідно до діючого законодавства; збереження грошових коштів відбувається у відповідності до вимог; здійснюється відповідний контроль за касовими операціями. Отримавши під час підготовчого планування інформацію щодо підприємства, аудитор опрацьовує загального плану аудиту (таблиця 3.2). План аудиту є організаційно-методологічним документом, що включає перелік робіт на основних етапах аудиту та термінів їх здійснення та зазначає інформаційні джерела.

Таблиця 3.2

Загальний план проведення аудиту касових операцій Сокальське дочірнє лісогосподарське підприємство ЛПП “Галсільліс”

Етапи аудиторської перевірки	Аудиторські процедури	Аудиторські докази	Період проведення	Виконавці
Підготовчий	Знайомство з бізнесом клієнта, визначення аудиторського ризику, планування аудиту касових операцій	Статут підприємства, звіти попередніх перевірок, накази.	з 01.03. - 03.04. 2024	--/-.
Основний	Перевірка охоплює такі аспекти: - Наявність рахунків, відкритих суб'єктом господарювання в банках. - Правильність заповнення первинних касових документів та ведення касової книги. - Встановлений ліміт каси та дотримання його підприємством. - Правильність видачі готівки з каси. - Правильність оприбуткування гот. - Порядок документального оформлення та відображення в обліку касових операцій з готівкою. - Правильність ведення обліку грошових документів. - Документи з інвентаризації грошових коштів. - Правильність відображення інформації про грошові кошти у фінансовій звітності. - Розрахунок штрафних санкцій за самостійно виявлені помилки.	Прибуткові касові ордери, видаткові касові ордери, журнал-ордер № 1, Головна книга, баланс (форма № 1), корінці чеків, виписки банків, касова книга, відомості на виплату зарплати.	з 03.04.- 30.05. 2024	Матрипула Г. Б.
Завер-ний	Складання аудиторського звіту і висновку.	Звіт	01.06. 2024	--/-

Після формування плану аудиту слід розробити детальну програму аудиту, до якої включено реєстр етапів, прийомів і методів, потрібних для його виконання. Програма аудиту касових операцій (табл. 3.3) повинна базуватися на ключових якісних аспектах подання фінансової звітності.

Аудитор повинен мати глибоке розуміння вимог до ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Це допоможе забезпечити відповідність аудиторських процедур встановленим стандартам.

Таким чином, програма аудиту повинна враховувати такі принципи та якісні аспекти подання фінансової звітності:

1. Існування: Переконатися, що активи та зобов'язання, зазначені в обліку, дійсно існують на певну дату. Це підтверджується шляхом перевірки фактичної наявності активів та підтвердження зобов'язань.

2. Права і зобов'язання: Визначити, що активи належать суб'єкту господарювання, а зобов'язання є його юридичними обов'язками на конкретну дату. Це досягається шляхом аналізу прав власності та договірних зобов'язань.

3. Наявність: Переконатися, що операції та події, які стосуються суб'єкта господарювання, дійсно відбулися протягом звітного періоду. Це включає перевірку документації на підтвердження здійснених операцій.

4. Повнота: Гарантувати, що всі активи, зобов'язання, операції та події, які мали місце, відображені в обліку. Важливо перевірити, чи не пропущено жодного об'єкта обліку і чи вся необхідна інформація розкрита у звітності.

5. Оцінка вартості: Переконатися, що активи та зобов'язання обліковуються за належною балансовою вартістю. Це включає перевірку правильності оцінок та амортизаційних відрахувань.

6. Вимірювання: Перевірити, що операції та події відображені за належними сумами, а доходи та витрати правильно віднесені до відповідного періоду. Це забезпечує точність фінансових показників.

7. Подання і розкриття інформації: Переконатися, що інформація про статті розкрита, класифікована і описана відповідно до застосованої концептуальної основи.

Програма аудиту касових операцій

№	Перелік аудиторських процедур	Виконавець	Метод перевірки	Примітки аудитора
1	2	3	4	5
I. Операції в національній валюті				
1.1	Перевірка готівки в касі	Матрипула Г. Б.	Вибірковий	Виконано
1.2	Перевірка наявності всіх прибуткових і видаткових документів, відображених у касових звітах	-//-	Вибірковий	Виконано
1.3	Перевірка наявності всіх касових звітів (аркушів касової книги)	-//-	Вибірковий	Виконано
1.4	Перевірка відповідності дат прибуткових і видаткових документів датам у касових звітах	-//-	Вибірковий	Виконано
1.5	Перевірка повноти оприбуткування грошових коштів	-//-	Вибірковий	Виконано
1.6	Перевірка повноти здачі виручки з каси в банк	-//-	Вибірковий	Виконано
1.7	Перевірка повноти здачі депонованої зарплати в банк	-//-	Вибірковий	Виконано
1.8	Перевірка заповнення всіх реквізитів у касових ордерах і звітах	-//-	Вибірковий	Виконано
1.9	Перевірка оформлення касової книги	-//-	Вибірковий	Виконано
I.10	Перевірка підсумків у платіжних відомостях	-//-	Вибірковий	Виконано
1.11	Перевірка залишків у касових звітах	-//-	Вибірковий	Виконано
1.12	Звірка оборотів і залишків у Касовій книзі й у журналах-ордерах	-//-	Вибірковий	Виконано
1.13	Перевірка дотримання ліміту залишку каси	-//-	Вибірковий	Виконано
1.14	У разі здачі виручки в касу підприємства – перевірка відповідності дат і сум оприбуткованої виручки датам і суммам на квитанціях до прибуткових ордерів у товарних звітах	-//-	Вибірковий	Виконано
1.15	За наявності видачі грошей за довіреністю правильність оформлення довіреності, наявність відповідної позначки у відомості	-//-	Вибірковий	Виконано
1.16	При використанні РРО:	-//-		Виконано
	- перевірка повноти відображення реалізації відповідно до надходження виручки по РРО;	-//-	Вибірковий	Виконано
	- звірка відповідності сум інкасації за даними РРО і сум оприбуткованої в касу виручки;	-//-	Вибірковий	Виконано
	- звірка відповідності залишків по журналу РРО і відповідному субрахунку рахунка 301 «Готівка в національній валюті»	-//-	Вибірковий	Виконано
1.17	Перевірка своєчасності повернення підзвітних сум	-//-	Вибірковий	Виконано

Вагомим етапом планування аудиту є опрацювання робочих документів, при допомозі котрих аудитор фіксує процес планування аудиту, підготовку до перевірки, використані методи контролю, тести, отриману інформацію та відповідні висновки.

Аудит каси проводиться в такій послідовності: інвентаризація каси, перевірка дотримання Положення про ведення касових операцій, документальна перевірка прибуткових і видаткових касових операцій.

Інвентаризація не є обов'язковою для підтвердження даних за статтею “Каса (Готівка)”; аудитор може використовувати результати внутрішнього контролю.

Особливу увагу приділяють правильності оформлення касових документів: наявність підписів одержувачів, погашення документів (штамп “Отримано” на прибуткових і “Оплачено” на витратних) із зазначенням дати, відсутність підчисток і виправлень.

У ході перевірки звіту касира та долучених документів аудитор порівнює номери останніх прибуткових і видаткових касових ордерів зі звітом та записами в журналі реєстрації, щоб пересвідчитися у повноті обліку касових операцій. У разі виявлення розбіжностей у сумах або нумерації ордерів встановлюють причини. Для перевірки дотримання встановленого ліміту залишку грошей у касі зіставляють фактичні залишки на окремі дати та в середньому за місяць із лімітом. Під час підрахунку фактичних залишків грошей у касі вилучається готівка, призначена для виплат заробітної плати, допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, пенсій і премій.

Зазвичай перевірка каси здійснюється один раз в квартал. Оперативний контроль за залишком грошей у касі провадиться беручи за основу звіти касира.

Витрачання готівки за цільовим використання перевіряють, порівнюють інформацію про отримання грошей у банку з інформацією про їх витрачання (балансовим методом: залишок на початок по рахунку 30 “Готівка” плюс оборот за дебетом і мінус оборот за кредитом). З цією метою користуються інформацією касира з доданими документами, облікових реєстрів з дебету і кредиту рахунку 30 “Готівка” та журналу реєстрації прибуткових і видаткових касових документів.

Своєчасність і повноту внесення невикористаних грошей у банк перевіряють шляхом зіставлення дати і суми зарахування на рахунок з виписки банку з датою закінчення виплати, зазначеною на платіжних відомостях, і депонування заробітної плати та других не виплачених сум.

При перевірці касових операцій необхідно встановити їхню законність, достовірність і господарське значення. Особливо ретельно аналізують повноту і своєчасність оприбуткування у касу грошей, отриманих з банку. Це роблять шляхом зустрічної і взаємного порівняння даних з банківських виписок, чеків, прибуткових касових ордерів та записами в касовій книзі.

Чекові книжки, корінці використаних чеків і невикористані чеки повинні знаходитися у головного бухгалтера та виключати їх втрату. Зіпсовані чеки з написом “анульовано” мають бути приклеєними до корінців чеків.

Не дозволяється довіряти збереження чекових книжок стороннім особам, а саме касиру, котрий отримує готівку в банку, підписувати незаповнені чеки або виписувати чеки на пред'явника (допускаються лише іменні чеки).

Для перевірки повноти оприбуткування грошей за реалізовані товарно-матеріальні цінності необхідно перевірити звіти про їх рух та записи по рах. їх реалізації. Кредитові записи за рах. реалізації (готівковий розрахунок) порівнюють з дебетовими записами за рах. каси. За умови встановлення відхилень необхідно перевірити тип операцій та установити причини даних відхилень.

На підприємствах матеріальні цінності видаються лише за наявності штампа “Оплачено” на накладній. Готівка за продані товари чи надані послуги вноситься

в касу підприємства, і видається квитанція за підписами касира та головного бухгалтера та.

Під час аудиту виплат за платіжними відомостями вибірково перевіряють, чи всі особи дійсно працювали на підприємстві і чи немає підставних осіб. Для цього звіряють дані відомостей на виплату заробітної плати з обліком особового складу, табелями, наказами про прийом і звільнення, а також даними первинних документів. Також перевіряють підсумки в платіжних відомостях, щоб уникнути завищення сум у графі “До видачі на руки” [28].

У всіх відомостях перевіряють справжність підписів отримувачів грошей, порівнюючи підписи в різних документах, і звертають увагу на виправлення. У деяких випадках слід опитати отримувачів грошей для виявлення підроблених підписів та підставних осіб.

Аудит касових операцій включає перевірку правильності підрахунку оборотів приходу і витрат у касових звітах, визначення залишків на кінець звітного періоду та відповідності залишку по рахунку 30 “Готівка” у Головній книзі.

Контролюючи касові операції, доцільно дослідити відповідність кореспонденції рахунків діючим положенням бухгалтерського обліку, зіставляючи звіти касира з даними бухгалтерських регістрів. Перевіряють правильність і повноту оприбуткування надходжень на поточні рахунки та правильність списання коштів з рахунків у банку, зокрема своєчасність і цільове використання готівки (табл. 3.4).

На основі даних акта інвентаризації каси і групових відомостей порушень касової дисципліни складають розділ аудиторського звіту, де відображають виявлені недоліки в організації і веденні касових операцій.

Таблиця 3.4

Етапи перевірки касових операцій

№	Етапи перевірки	Реєстри та первинні документи	Процедури аудиту
1	Раптова ревізія каси		Перевірка і перерахунок усіх грошей та цінностей, які знаходяться в касі
2	Перевірка правильності заповнення первинних касових документів та ведення касової книги	Прибуткові касові ордери, видаткові касові ордери, касова книга, журнал реєстрації прибуткових і видаткових касових ордерів	Перевірка: правильності заповнення касових ордерів, реєстрації касових ордерів у журналі реєстрації касових документів, наявності однієї касової книги на підприємстві, порядку її ведення
3	Перевірка встановленого ліміту каси та додержання його підприємством	Розрахунок та наказ про встановлення ліміту каси, касова книга, журнал-ордер №1, Головна книга, баланс (звіт про фінансовий стан) (форма №1)	Перевірка: касової книги та інших реєстрів обліку на предмет перевищення встановленого ліміту каси
4	Перевірка наявності проведення інвентаризації	Акти інвентаризації каси Перевірка актів інвентаризації каси	Дотримання вимог нормативних документів, які регулюють порядок проведення інвентаризації
5	Перевірка правильності видачі готівки з каси	Корінці чеків, виписки банків, прибуткові касові ордери, видаткові касові ордери, касова книга, авансові звіти, відомості на виплату зарплати, на закупівлю с/г продукції та продуктів її переробки, журнал-ордер №1, Головна книга, баланс (звіт про фінансовий стан) (форма №1)	Перевірка: використання готівки на цілі, для яких вона одержана в установі банку, видачі готівки на поточні потреби підприємства залежно від кількості робітників та її використання
6	Правильність оприбуткування готівки	Корінці чеків, виписки банків, прибуткові касові ордери, видаткові касові ордери, касова книга, авансові звіти, відомості на виплату зарплати, на закупівлю с/г продукції та продуктів її переробки, журнал-ордер №1, Головна книга, баланс (звіт про фінансовий стан) (форма №1), накладні, рахунки фактури, відомості реалізації продукції	Перевірка повного оприбуткування готівки від реалізації продукції за готівку, повного оприбуткування готівки у касі при отриманні готівки з розрахункового рахунку, повернення підзвітних сум, депонованої зарплати
7	Перевірка достовірності обліку касових операцій	Прибуткові касові ордери, видаткові касові ордери, журнал-ордер №1, Головна книга, баланс (звіт про фінансовий стан) (форма №1)	Звірка даних первинних, аналітичних та синтетичних документів з даними звітності з метою визначення її повноти та достовірності

Отже, під час перевірки відповідності залишків у регістрах синтетичного й аналітичного обліку готівкових коштів в іноземній валюті слід пам'ятати, що згідно з П(С)БО 21 “Вплив змін валютних курсів” монетарні статті в іноземній валюті на кожну дату балансу віддзеркалюються використовуючи валютний курс на дату балансу. Визначення курсових різниць за монетарними статтями в іноземній валюті здійснюється в момент проведення розрахунків і на дату балансу.

Тому, перевіряючи достовірність даних за господарськими операціями з готівковими коштами в іноземній валюті, слід пересвідчитися в правильності застосування валютного курсу, встановленого Національним банком України, та правильності відображення курсових різниць у бух. (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Перевірка правильності відображення в бухгалтерському обліку залишків
готівкових коштів в іноземній валюті

№ з/п	Балансовий рахунок	Сума за балансом (грн.)	Сума в іноземній валюті за випискою банку	Дата звіту	Валютний курс на дату звіту	Сума в перерахунку на нац. валюту	Відхилення (+,-)	Примітка аудитора
–	–	–	–	–	–	–	–	–

Отже, під час перевірки правильності відображення залишків готівкових коштів в іноземній валюті в бухгалтерському обліку, необхідно звертати особливу увагу на правильність використання валютного курсу та віддзеркалення курсових різниць. Тому важливо перевірити, чи були правильно застосовані курси валют, встановлені Національним банком України, та чи правильно відображені в бухгалтерському обліку курсові різниці.

Аудитор, керуючись МСА 530 “Аудиторська вибірка та інші процедури вибіркової перевірки”, на власний розсуд установлює вибірку документів для перевірки. Відповідно до цього стандарту, якщо у документі виявлено понад три відхилення, він вважається недійсним. Це дозволяє аудитору оцінити ризики і точність бухгалтерського обліку на підприємстві, а також визначити обсяг додаткових перевірок, якщо це необхідно.

Вагомим завданням є перевірка готівки за її цільовим використанням. Цільове використання готівки зазначається на зворотному боці грошового чека, і підприємство зобов'язане дотримуватися цього призначення після отримання коштів. Це означає, що аудитор повинен переконатися, що всі отримані грошові кошти були використані за призначенням, вказаним у документах. Така перевірка допомагає виявити можливі порушення або зловживання в обігу готівки, а також забезпечує контроль за дотриманням фінансової дисципліни на підприємстві.

Аудитор здійснює ретельну перевірку даних, що містяться у звітах касира, касовій книзі, виписках банку, видаткових та прибуткових касових ордерах, а також інших документах, які відображають витрачання готівки за призначенням, таких як розрахунково-платіжні відомості, рахунки-фактури, авансові звіти, акти на закупівлю товарів тощо. Під час перевірки аудитор встановлює факти нецільового використання готівки, з'ясовує їхні причини та узагальнює результати у робочих документах. Дуже часто підприємства порушують вимоги законодавства щодо цільового використання готівкових коштів, отриманих з банківських установ.

Розповсюджені порушення, зловживання та помилки в сфері касових операцій можна систематизувати наступним чином:

1. Пряме розкрадання коштів:

- Без маскування. Пряме вилучення коштів без спроб приховати сліди розкрадання;

- Замасковане неоформленими документами і розписками. Використання фіктивних документів або підроблених розписок для приховування розкрадання.

2. Неоприбуткування і присвоєння грошових сум, що надійшли:

- З банку. Гроші, що надійшли з банківських рахунків, не обліковуються в касі.

- Від різних фізичних і юридичних осіб за прибутковими ордерами. Гроші, що надходять від клієнтів та партнерів, не відображаються у прибуткових касових ордерах;

- Від різних юридичних осіб за дорученнями. Гроші, що надходять за дорученнями, привласнюються та не обліковуються.

3. Зайве списання грошей по касі:

- Повторне використання тих самих документів. Одні й ті самі документи використовуються кілька разів для списання коштів;

- Неправильний підрахунок підсумків у касових документах і звітах. Підсумки спеціально підраховуються неправильно з метою присвоєння коштів;

- Списання сум за підробленими документами. Використання підроблених документів для списання коштів;

- Підробка у законно оформлених документах із збільшенням сум списань. Зміна сум у справжніх документах для збільшення списань.

4. Присвоєння сум, законно нарахованих різним особам і організаціям:

- Присвоєння депонованої заробітної плати та інших коштів. Привласнення сум, нарахованих працівникам, але не виданих їм;

- Присвоєння сум, що надійшли від інших підприємств. Привласнення грошей, отриманих від інших компаній.

5. Розрахунки готівкою, що перевищують граничну величину:

- З іншими юридичними особами та підприємцями, які діють без створення юридичної особи. Проведення розрахунків готівкою з перевищенням встановлених лімітів;

- Що надходять у касу підприємства, яке перевіряється. Прийом готівки понад встановлений ліміт.

6. Розрахунки з населенням готівкою за готову продукцію, товари, виконані роботи і послуги:

- Без застосування контрольно-касових машин. Продаж товарів і послуг без використання касових апаратів;

- Без реєстрації контрольно-касових машин у податкових органах. Використання незареєстрованих касових апаратів.

7. Некоректне відображення касових операцій у регістрах синтетичного обліку. Неправильне або навмисне викривлення даних у регістрах обліку, що ускладнює перевірку і може приховувати зловживання.

3.3. Результати аудиту касових операцій

Після аудиту касових операцій у Сокальське дочірнє лісогосподарське підприємство ЛГП “Галсільліс”, аудитор складає офіційний звіт, завірений підписами та печаткою фірми. Звіт формується згідно з чинним законодавством і вимогами, включаючи висновок про правдивість, повноту та відповідність стандартам бухгалтерського обліку. Структура звіту відповідає МСА 700, МСА 800, ННА 26 та ННА 28. Якщо ТзОВ “РІТЕЙЛ Україна” виконує всі умови, замовник отримує позитивний висновок.

АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК (ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТОРА) ЩОДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СОКАЛЬСЬКЕ ДОЧІРНЄ ЛІСОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО ЛГП “ГАЛСІЛЬЛІС” ЗА 2023р

30.05.2024 року м. Львів

Цей аудиторський висновок адресується:

- Керівництву **СОКАЛЬСЬКОГО ДОЧІРНЬОГО ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА ЛГП “ГАЛСІЛЬЛІС”**.

Основні відомості про ТзОВ “РІТЕЙЛ Україна”

Повне найменування	СОКАЛЬСЬКЕ ДОЧІРНЄ ЛІСОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО ЛГП “ГАЛСІЛЬЛІС”
Скорочене найменування	ЛГП “ГАЛСІЛЬЛІС”
Код за ЄДРПОУ	30953917
Місце знаходження	Юридична адреса: 80000, ЛЬВІВСЬКА область, м. Сокаль, вулиця Горького, будинки 8-А.

Аудиторська фірма «Аудит-Проф» здійснила аудиторську перевірку СОКАЛЬСЬКОГО ДОЧІРНЬОГО ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА ЛГП “ГАЛСІЛЬЛІС”. (далі – ЛГП “ГАЛСІЛЬЛІС”) станом на 31 грудня 2023 року, про що 30 травня 2024 року складено наступний аудиторський висновок.

Аудитор у своїй роботі керувався законодавством України, яке регулює господарську діяльність і оподаткування, а також встановленими правилами ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Крім того, він дотримувався Міжнародних стандартів аудиту, надання впевненості та етики, зокрема Міжнародних стандартів аудиту 700, 701 і 720.

Аудитором були виконані такі види робіт:

- Перевірка відповідності фінансової звітності. Аудитор аналізував, наскільки фінансова звітність відповідає основним принципам обліку, які встановлені обліковою політикою підприємства та загальноприйнятими принципами обліку.

- Аналіз аудиторських доказів. Проводився аналіз (шляхом тестування) аудиторських доказів, які підтверджують суми і показники, зазначені у фінансовій звітності, та наведені пояснення до них.

- Дослідження облікових оцінок. Аудитор досліджував суттєві облікові оцінки, зроблені керівництвом під час підготовки фінансової звітності, для перевірки їх точності та обґрунтованості.

- Оцінка систем бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю. Було проведено оцінку надійності систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю підприємства, а також можливості виникнення помилок і їх суттєвого впливу на фінансову звітність.

- Вибірковий контроль. Здійснювався вибірковий контроль для перевірки точності даних та ефективності контрольних процедур підприємства.

- Оцінка загального подання фінансової звітності. Аудитор оцінював загальне подання фінансової звітності, включаючи її зрозумілість, повноту та відповідність встановленим стандартам.

- Оцінка фінансового стану. Було проведено аналіз фінансового стану підприємства для визначення його стабільності та фінансових перспектив.

Відповідальність за складання фінансової звітності несе управлінський персонал ЛГП, тоді як аудитор несе відповідальність за висновки, зроблені на основі проведеної аудиторської перевірки.

У ході аудиторської перевірки нами перевірено:

- Баланс (Звіт про фінансовий стан) станом на 31 грудня 2023 року.
- Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма №2) за 2023 рік.
- Звіт про рух грошових коштів (форма №3) за 2023 рік.
- Звіт про власний капітал (форма №4) за 2023 рік.
- Примітки до річної фінансової звітності (форма №5) за 2023 рік.
- Облікові регістри за 2023 рік.

Аудит проведено згідно з Міжнародними стандартами аудиту, які зобов'язують нас планувати та здійснювати перевірку для отримання обґрунтованої впевненості в тому, що фінансові звіти не містять суттєвих викривлень. Перевірено також виконання ЛГП “Галсільліс” відповідних розділів договору. Аудит включав тестування доказів, що підтверджують суми та розкриття інформації у фінансових звітах, оцінку застосування принципів

бухгалтерського обліку та суттєвих облікових оцінок управлінського персоналу, а також загальне представлення звітів.

Ми вважаємо, що наша аудиторська перевірка надає обґрунтовану підставу для висловлення нашої думки. Відповідно до Міжнародних стандартів аудиту та принципу вибіркової перевірки, ми брали до уваги лише суттєві помилки. Перевірка включала тестування доказів та оцінку відповідності принципів обліку нормативним вимогам, що діяли протягом періоду перевірки. Ми провели вибірково перевірку облікових реєстрів та первинних документів за 2023 рік.

Відповідальність за надану інформацію та достовірність даних, відображених у документах, покладається на управлінський персонал ЛГП. Керівництво також відповідає за вибір відповідної основи складання фінансової звітності, впровадження ефективної системи внутрішнього контролю, відповідність облікової політики та обґрунтованість облікових оцінок.

Відповідальність аудитора полягає у висловленні думки щодо достовірності фінансової звітності беручи за основу проведений аудит.

Висновок (відповідно до МСА 700): Ми вважаємо, що наша аудиторська перевірка забезпечує обґрунтовану підставу для висловлення думки. Аудитор отримав достатню кількість доказів та всі необхідні пояснення від керівництва та персоналу ЛГП.

Концептуальною основою фінансової звітності є П(С)БО. Фінансові звіти підготовлено відповідно до загальноприйнятих принципів ведення обліку та облікової політики ЛГП, яка відповідає вимогам чинного законодавства.

На думку аудитора, фінансові звіти складені на основі дійсних даних бухгалтерського обліку, відповідають вимогам законодавства України та у всіх суттєвих аспектах достовірно і повно відображають фінансовий стан ЛГП “Галсільліс” та результати операцій за 2023 рік.

Розкриття інформації за видами активів: Фінансові звіти підготовлено відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку та міжнародних стандартів фінансової звітності.

1. Основні засоби, нематеріальні активи, інші необоротні матеріальні активи та їх амортизація. Станом на 31.12.2023 року вартість основних засобів становить 5 382 тис.грн

2. Запаси. Облік запасів ведеться відповідно до вимог П(С)БО «Запаси».

3. Облік витрат. Перевірка підтвердила, що облік витрат ведеться без помилок. Облік витрат діяльності здійснюється з використанням рахунків класу 9.

4. Дебіторська заборгованість. Станом на дату звітності дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи та послуги становить 1 503 тис. грн.

5. Фінансові інвестиції. Станом на 31.12.2023 довгострокові фінансові інвестиції відсутні.

6. Грошові кошти. Станом на 31.12.2023 залишок грошових коштів на рахунках у банку становить 3 755 тис. грн.

Розкриття інформації про зобов'язання:

Аудиторська перевірка підтвердила правильність відображення та розкриття інформації щодо зобов'язань відповідно до НП(С)БО №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та П(С)БО №11 «Зобов'язання». Станом на дату балансу

довгострокові зобов'язання відсутні, сума поточних зобов'язань становить 2 581 тис. грн.

Розкриття інформації про власний капітал. У процесі аудиторської перевірки ми отримали достатньо свідчень для підтвердження правильності відображення та розкриття інформації про власний капітал згідно з НП(С)БО №1 та МСФЗ.

1. Зареєстрований капітал. Станом на 31.12.2023 року статутний капітал склав 339 тис. грн. Його формування відбулося відповідно до діючого законодавства.

2. Додатковий вкладений капітал. На кінець 2023 року додатковий вкладений капітал становив 944 тис. грн.

3. Інший додатковий капітал. Інший додатковий капітал відсутній.

4. Резервний капітал. Згідно з чинним законодавством, резервний фонд не створювався.

5. Неоплачений капітал. На дату балансу не зафіксовано неоплаченого капіталу.

Наявність Суттєвих Невідповідностей та Фінансовий Звіт

Під час аудиту не було виявлено значних розбіжностей між фінансовою звітністю та іншою інформацією. Керівництво вчиняло значні правочини, відповідно до статутних положень.

Розкриття інформації про чистий прибуток

У 2023 році валовий прибуток склав 7 521 тис. грн, інші операційні доходи - 654 тис. грн. Витрати на адміністрування склали 5 543 тис. грн, на збут - 682 тис. грн, інших операційних витрат не було. Чистий прибуток за 2023 рік - 1 597 тис. грн.

Фінансовий стан ЛГП "Галсільліс" стабільний, але деякі показники не досягають нормативних значень.

Основні відомості про аудиторську фірму

Аудитор Марина Макаруха (сертифікат №006412) з фірми "Аудит-проф" здійснювала аудит за договором від 21.04.2024 року. Перевірка проведена станом на 31.12.2023 року, тривала з 5 до 30 травня 2024 року.

Аудитор: _____ М. Макаруха

Директор: 30 травня 2024 року.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Аудит в Україні розвивається не так швидко, як у високорозвинених країнах, але досвід і досягнення як в українській, так і міжнародній економічній науці сприяють його розвитку. Враховуючи активну участь як вчених, так і держави, яка за допомогою своїх нормативних актів сприяє розвитку аудиту, можна стверджувати, що майбутнє цієї галузі в Україні обіцяє бути перспективним.

У даній роботі ми досліджуємо теоретичні та практичні аспекти обліку та аудиту касових операцій на прикладі Сокальського лісогосподарського підприємства “Галсільліс”.

Провівши аналіз основних економічних показників діяльності Сокальське дочірнє лісогосподарське підприємство ЛГП “Галсільліс” протягом 2021-2023 років, можна сказати, що підприємство є прибутковим, проте, на мою думку, свій потенціал воно використовує не достатньо ефективно. Зокрема впродовж 2021-2023 років Сокальське ДЛГП ЛГП “Галсільліс” демонструє хороші показники діяльності, так як присутній чистий прибуток підприємства з року в рік проте він має тенденцію до зменшення. У 2022 році чистий прибуток знизився на -97 тис. грн у порівнянні з 2021 роком, а у 2023 році на -455 тис. грн у порівнянні з 2022 роком. Це зменшення, ймовірно, спричинене зменшенням чистого доходу від реалізації продукції, а також збільшенням адміністративних витрат котрі у 2022 році зросли на +704 тис.грн., а у 2023 році збільшились на +1789 тис.грн. та витрат на збут котрі у 2023 році збільшились на +434 тис.грн.

Фонд оплати праці працівників Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс” зростає щороку: у 2022 році на +855,7 тис. грн, а у 2023 році – на +350,1 тис. грн. Середньомісячна зарплата у 2022 році зменшилася на -563,4 тис. грн, а у 2023 році – збільшилася на +190 тис. грн. Показники затратовіддачі та затратомісткості за цей період майже не змінюються.

Середньооблікова чисельність працюючих спочатку у 2022 році збільшується на +8 осіб однак вже у 2023 році вона зменшується на -6 осіб.

Показник продуктивності праці має обернену тенденцію спершу у 2022 році його значення зменшується на -46,7 тис.грн /ос. а вже у 2023р. збільшується на +29,9 тис.грн./ос.

Середньорічна вартість основних засобів збільшилась у 2022 році на 709 тис. грн., а в 2023 році – на 1731 тис. грн. Однак фондвіддача за цей період зменшилась: у 2022 році – на 0,4 грн./грн., а в 2023 році – на 1,1 грн./грн. Це свідчить про те, що деякі основні засоби застаріли і вже не відповідають потребам підприємства. З іншого боку, фондоозброєність основних засобів Сокальського ДЛГП ЛГП “Галсільліс” збільшилась з 98,9 тис. грн. у 2021 році до 139,7 тис. грн. у 2023 році. Фондорентабельність протягом аналізованого періоду практично не зазнала змін.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів демонструє зменшення і збільшення тривалості їх обороту щорічно. Це може вказувати на накопичення запасів товарів або матеріалів на складах підприємства, що може бути наслідком неефективного управління запасами або недостатньої активності на ринку.

Щоб покращити функціонування лісового господарства, рекомендується реалізувати цілий комплекс заходів:

1. Оптимізація грошових потоків, зокрема їх балансування за видами діяльності та напрямками. Важливо уникати як дефіциту, так і надлишку коштів, що можуть негативно впливати на фінансові результати.
2. Забезпечення надійного зберігання готівки та інших цінностей у касі і під час їх транспортування з банку.
3. Суворе дотримання правил документального оформлення кожної касової операції для забезпечення точності та прозорості.
4. Оперативне та повне оформлення надходження готівки від інших джерел, зокрема з банку.
5. Здійснення касових операцій з дотриманням касової дисципліни та контролю за цільовим використанням коштів.

6. Забезпечення можливості видачі готівки для поточних потреб і на інші цілі, а також дотримання встановлених правил збереження чекових книжок та отримання коштів за них.

7. Підтримка належного стану обліку касових операцій, ведення касової книги та аналітичного обліку інших цінностей, що знаходяться в касі.

У Сокальського дочірнього лісогосподарського підприємства ЛГП “Галсільліс” не було здійснено аудит касових операцій, тому ми рекомендуємо здійснити таку перевірку. Це не лише дозволить зовнішнім зацікавленим сторонам спостерігати та контролювати діяльність підприємства та його керівництва, а й надасть можливість аудиторам зробити висновок щодо недоліків у системах контролю підприємства. За останнім часом аудитори розширюють свої функції: вони надають не лише якісну оцінку фінансової діяльності підприємства, а й консультації щодо оподаткування, управління, інформаційних систем, налагодження бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю. Крім того, рекомендується провести екологічний аудит, щоб оцінити вплив діяльності підприємства на навколишнє середовище та виявити можливі шляхи його поліпшення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua> (Дата звернення 28.05.2024).
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua> (Дата звернення 28.05.2024).
3. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999р. № 996-XIV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua> (Дата звернення 28.05.2024).
4. Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” від 21.12.2017 за №2258-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua> (Дата звернення 28.05.2024).
5. НП(С)БО №1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, затверджене наказом Міністерством фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua> (Дата звернення 28.05.2024).
6. П(С)БО 6 “Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.05.1999 р. №137. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua> (Дата звернення 28.05.2024).
7. П(С)БО 21 “Вплив змін валютних курсів”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 10.06.2000 р. №193. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua> (Дата звернення 28.05.2024).
8. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua> (Дата звернення 28.05.2024).
9. Положення про інвентаризацію активів та зобов’язань, затверджене наказом Мінфіну України від 02.09.2014 р. №879. Положення про інвентаризацію активів та зобов’язань, затверджене наказом Мінфіну України від 02.09.2021 р. №879.

10. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені наказом Мінфіну України від 28.03.2013 р. №433. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua> (Дата звернення 28.05.2024).
11. Постанова Правління НБУ “Про затвердження Положення про організацію готівкового обігу і ведення емісійно-касових операцій у банківській системі в особливий період” від 05.05.2018 № 51. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua> (Дата звернення 28.05.2024).
12. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua> (Дата звернення 28.05.2024).
13. Постанова Кабінету Міністрів України “Порядок подання фінансової звітності” від 28.02.2000 р. № 419. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua> (Дата звернення 28.05.2024).
14. Постанова Кабінету Міністрів України “Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей” від 22.11.1999 р. № 116. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua> (Дата звернення 28.05.2024).
15. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні // Правління національного банку України постанова 29.12.2017 № 148 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua> (Дата звернення 28.05.2024).
16. Біляєва О. З 5 січня діє нове Положення про ведення касових операцій // Бухгалтерський тиждень. – 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr> (Дата звернення 28.05.2024).
17. Бухгалтерський облік та оподаткування: [навч. посіб.] / За ред. Р.Л. Хом’яка, В.І. Лемішовського. – Львів: Бухгалтерський центр “Ажур”, 2011. – 1220 с.
18. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: [навч.-практ. посіб.] / Н. І. Верхоглядова, В. П. Шило, С. Б. Ільїна та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 536 с.

- 19.Васильєв Г. Касові операції: що нового / Геннадій Васильєв // газета «Інтерактивна бухгалтерія». – 2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.interbuh.com.ua/ua/documents/oneanalyt> (Дата звернення 28.05.2024).
- 20.Воляник Г.М. Фінансовий облік-1: [навч. посіб.]/ Г.М. Воляник, М.М. Огородник, С.Є. Шутка, Н.І. Колінько. – Львів: Новий Світ-2000, 2013. – 456с.
- 21.Ганін, В. І., Соляр В. В. Основні технології операцій банку: навч. посіб. для самост. роботи з опанування курсу «Бухгалтерський облік у банках»; Харків. торг.-екон. ін-т КНТЕУ. Харків : Панов А. М., 2016. 123 с.
- 22.Герасимович А. М., Морозова-Герасимович Н. А. Методичні засади до організації обліку банківських інновацій. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. 2016. Вип. 1. С. 31-37.
- 23.Джулій Л. В., Білорусець Л. М., Ємчук Л. В., Бочуля Н. В. Особливості організації управлінського обліку в банках України. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2020. № 4(1). С. 86-89.
- 24.Джулій Л. В., Грицаюк М. Організаційні аспекти та система обліку депозитних операцій комерційних банків. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2017. № 3(1). С. 136-139.
- 25.Заднепровська С. П., Парасій-Вергуненко І. М. Облік, аналіз та аудит операцій з платіжними картками в банківських установах : монографія; Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». Київ : КНЕУ, 2016. 303 с.
- 26.Зоря О. П., Борисенко Т. М. Організація обліку операцій з БМ ПАТ КБ «Приватбанк». Агросвіт. 2015. № 7. С. 46-49.
- 27.Зоря О. П., Драгниш М. С. Удосконалення організації обліку безготівкових операцій банківської установи. Ефективна економіка. 2020. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_11_60
28. Зоря О. П., Макаренко А. А. Удосконалення обліку касових операцій з клієнтами банківської установи. Ефективна економіка. 2019. № 10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua> (Дата звернення 28.05.2024).

- 29.Зоря О. П., Макаренко А. А. Удосконалення обліку касових операцій з клієнтами банківської установи. Ефективна економіка. 2019. № 10. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua> (Дата звернення 28.05.2024).
- 30.Коблянська О. І., Захарчук А. І., Коблянська Г. Ю. Методика і організація обліку доходів і витрат комерційних банків. *Modern economics*. 2019. № 13. С. 130-134.
- 31.Каса та РРО // Все про бухгалтерський облік. – Спецвипуск. – №35. – 17.04.2022. – 48 с.
- 32.Косова Т.Д., Біляк С.Л., Розводовська М. А., Депозитні і кредитні операцій банківської установи в умовах надзвичайного стану: організація і методика обліку, аналізу, аудиту. Проблеми системного підходу в економіці. 2022. №3. С. 93-98.
- 33.Кучерук І. В., Козинець А. О. Організація обліку та контролю депозитних операцій в комерційних банках. *Економіка і управління*. 2018. № 4. С. 118-123.
- 34.Любар О. О. Облікове забезпечення управління розрахунками з контрагентами за товарними операціями. *Агросвіт*. 2020. № 1. С. 48-60.
35. Малкіна Я. Д. Нова класифікація витрат та система управлінського обліку розрахунків за податковими зобов'язаннями банків України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 21-22. С. 101-105.
- 36.Малкіна Я. Д. Нормативно-правове забезпечення системи обліку податкових розрахунків комерційних банків України. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації*. 2016. № 2. С. 88- 103.
- 37.Матюха В. І., Мисака Г. В. Бухгалтерський облік розрахунків підприємства за товарними операціями. *Молодий вчений*. 2018. № 1(2). С. 933- 936.
- 38.Методичні вказівки щодо підготовки та захисту дипломної роботи першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» / Укл.: П.М. Гарасим, Г.М. Воляник, Н.І. Колінько, С.Є. Шутка – Львів: РВВ НЛТУ України, 2018. – 48 с.

- 39.Радіонова Н. Й., Козачук А. А. Організаційні та методичні підходи до складання фінансової звітності комерційного банку на основі діючої системи обліку. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2018. № 21(2). С. 75-78.
- 40.Снігурська, Л. П. Практичне застосування МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» в обліку фінансових інструментів банків України : метод. посіб. Львів : ПАІС, 2018. 230 с.
- 41.Тарасова Т. О., Макурін А. А. Облік криптовалюти в розрахунках на підприємстві порівняно з реальними грошовими коштами. Бізнес Інформ. 2020. № 8. С. 190-195.
- 42.Фінансова звітність 2021 // Дебет-Кредит. – 15.12.2021. - №50. – 64 с.
- 43.Фурсова, В. А., Бондар Н. О. Облік у банках : навч. посіб. до практ. занять; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т». Харків : ХАІ, 2021. 51 с.
- 44.Шепель І. В. Актуальні питання організації касових операцій та дотримання касової дисципліни на підприємстві / І. В. Шепель. // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2018. – №2. – С. 77–86.
- 45.Шум М. А., Якименко О. Є., Лимар К. Г. Організація використання та обліку корпоративних банківських платіжних карток. Економіка. Фінанси. Право. 2019. № 10(3). С. 21-23.
- 46.Ярошевська О.В., Зіборова Ю. Г., Маковецька А. С. Грошові розрахунки за товарними операціями: особливості обліку, аналізу, фінансового контролю в банках і на підприємствах. Проблеми системного підходу в економіці. 2022. №2. С. 126-130. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://doi.org> (Дата звернення 28.05.2024).
47. Ярошевська О.В., Зіборова Ю. Г., Маковецька А. С. Облік та контроль грошових розрахунків за товарними операціями: підприємства і банки. Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики: Матеріали одинадцятої міжнар. наук.-практ. конф., 09-10 вересня 2022 р. Одеса: ОНЕУ, 2022. С. 207-209.

Додатки